

Valorar l'efecte cultural de la percepció de risc en la presa de decisió d'un viatge

Nom de l'estudiant: Paula Moyano Pérez

Nom del tutor: Giovanni Giusti

Data: 13/06/2023

MEMÒRIA DEL TREBALL FINAL DE GRAU

Curs: 2022/2023

Estudis: Doble Grau d'Administració d'Empreses i Gestió de la Innovació i Grau de Màrqueting i Comunitats Digitals

Resum

Aquest estudi tracta i analitza la teoria cultural del risc amb la presa de decisió d'un viatge. Un aspecte rellevant és la naturalesa acumulativa del risc i com això afecta la comprensió teòrica i social de les persones, on s'han identificat diferències culturals rellevants. No obstant això, els escenaris que es proposen de la percepció de risc en el sector turístic es centra en els riscos naturals i humans com són huracans i terratrèmols, violència i crim, respectivament, ja que els accidents són vistos de manera diferent depenent del coneixement i cultura de l'individu segons les dimensions culturals definides por Hofstede.

Paraules clau: *Percepció de risc, intenció de viatjar, cultura, Hofstede, terrorisme, violència, desastres naturals*

Resumen

Este estudio trata y analiza la teoría cultural del riesgo con la toma de decisión de un viaje. Un aspecto relevante es la naturaleza acumulativa del riesgo y como esto afecta la comprensión teórica y social de las personas, donde se han identificado diferencias culturales relevantes. Sin embargo, los escenarios que se proponen de la percepción de riesgo en el sector turístico se centra en los riesgos naturales y humanos como son huracanes y terremotos, violencia y crimen, respectivamente, puesto que los accidentes son vistos de manera diferente dependiente del conocimiento y cultura del individuo según las dimensiones culturales definidas por Hofstede.

Palabras clave: *Percepción de riesgo, intención de viajar, cultura, Hofstede, terrorismo, violencia, desastres naturales*

Abstract

This study deals with and analyzes the cultural theory of risk with the decision-making of a journey. One relevant aspect is the cumulative nature of risk and how this affects the theoretical and social understanding of people, where relevant cultural differences have been identified. However, the scenarios proposed for risk perception in the tourism sector focus on natural and human risks such as hurricanes and earthquakes, violence and crime, respectively, as accidents are viewed differently depending on the knowledge and culture of the individual according to the cultural dimensions defined by Hofstede.

Keywords: *Risk perception, travel intent, culture, Hofstede, terrorism, violence, natural disasters*

Taula de continguts

1.	Introducció	5
2.	Marc teòric	7
2.1	<i>Concepte de percepció de risc</i>	8
2.2	<i>Efectes dels fenòmens naturals i el factor humà</i>	9
2.2.1	Percepció de risc dels desastres naturals	10
2.2.2	Percepció de risc dels factors humans.....	12
2.3	<i>Cultura com a element influenciador</i>	14
2.3.1	Percepció de risc i factors culturals	15
2.3.2	Dimensions culturals.....	17
2.4	<i>Conclusions.....</i>	22
3	Preguntes de recerca i objectius.....	24
4	Metodologia	26
4.1	<i>Format del qüestionari</i>	26
4.2	<i>Recollida de dades.....</i>	28
4.3	<i>Anàlisi dels resultats.....</i>	28
4.3.1	Taules descriptives.....	30
4.3.2	Anàlisi de regressions.....	36
5	Conclusió	44
5.1	<i>Implicacions per a l'administració d'empreses y la gestió de la innovació.....</i>	46
5.2	<i>Limitacions y recomanacions</i>	48
6.	Referències bibliogràfiques.....	50
7.	Annexos.....	60
7.1	<i>Qüestionari Google Forms.....</i>	60
7.2	<i>Codebook del qüestionari.....</i>	60
7.3	<i>Tractament De Dades.....</i>	60

Índex de taules

Taula 1. Descriptius de la mostra segons les variables sobre l'experiència de viatjar.....	31
Taula 2. Descriptius de la mostra segons les variables sobre la familiarització amb l'esdeveniment	32
Taula 3. Descriptius de la mostra segons les variables sobre les dimensions culturals de Hofstede	34
Taula 4. P-valor i coeficient de les regressions comparant la probabilitat de viatjar segons les variables de l'experiència de viatjar.	37
Taula 5. p-valor i coeficient de les regressions comparant la probabilitat de viatjar segons les variables de familiaritat amb l'esdeveniment.	39
Taula 6. P-valor i coeficient de les regressions comparant la probabilitat de viatjar segons les variables culturals.....	41

Índex d'il·lustracions

Il·lustració 1. Mapa conceptual de les variables que afecten a les dimensions culturals i la percepció de risc.	8
Il·lustració 2. Primera pregunta del qüestionari on es valora la dimensió cultural de PDI en una escala de probabilitat del 0-10.	27

1. Introducció

El creixement i progrés d'un país estan estretament vinculats a la seva història, cultura i nivell de desenvolupament, els quals defineixen els trets i peculiaritats més distintius d'aquest en l'actualitat. La societat evoluciona en diversos aspectes, que inclouen l'economia, la política, la tecnologia i el turisme, que canvia a mesura que avança, modelant així la nostra percepció de la societat i de la vida. Per tant, per a mantenir una imatge positiva d'un destí o país, un dels objectius principals és garantir la seguretat i protecció dels seus visitants (Pizam & Mansfeld, 1996), ja que aquests dos conceptes són considerats un dels cinc impulsors globals de la indústria turística cap a una nova era (Neumayer, 2011). Per aquest motiu, quan es qüestiona la percepció de risc d'un país, afecta significativament el creixement de la indústria turística i el concepte general d'aquest destí específic (Garg, 2015).

És fonamental analitzar com la percepció del risc influeix en la decisió dels consumidors en seleccionar una destinació per a les seves vacances, ja que aquest factor determinant, junt amb la cultura, impacta en l'elecció futura del turista. La indústria turística ha d'adaptar-se constantment a les necessitats i expectatives dels consumidors, implementant les millors estratègies per a satisfer-los. A més de considerar aspectes externs com la ubicació, el preu, l'allotjament, la durada i el clima, és necessari tenir en compte la percepció del risc relacionada amb esdeveniments naturals i accions humanes.

En aquest context, l'objectiu d'aquest estudi és desenvolupar el concepte de percepció de risc enfront de diferents successos negatius i examinar com això afecta les expectatives generades pel país de destinació amb relació a les incerteses existents. És important tenir en compte que les experiències dels turistes poden veure's afectades per riscos tant naturals com provocats per l'ésser humà (Perpiña, Camprubí & Prats, 2019).

Per tant, s'avaluaran els efectes que es produeixen en prendre una decisió final, considerant la cultura de l'individu i valorant l'experiència de viatjar i la familiarització amb aquests riscos. La cultura, concretament, s'analitzarà des del punt de vista de les quatre dimensions culturals originals establertes per Hofstede (2011). Consten del poder de distància (PDI), tolerància a la incertesa (UAI), individualisme (IND) i la masculinitat (MAS). Com a resultat, es desglossarà la relació entre les vivències i familiaritats amb els riscos esmentats amb cada dimensió cultural. D'aquesta manera es podran identificar

patrons i comprendre com influeixen en la percepció i la gestió dels riscos en diferents contextos culturals. Aquesta comprensió pot ser valuosa per a les empreses i organitzacions que operen en entorns internacionals, ja que els permetrà adaptar les seves estratègies i comunicacions d'acord a les característiques culturals determinades.

Aquestes qüestions, per tant, estan directament relacionades amb assignatures d'Administració d'Empreses i Gestió de la Innovació, ja que tracten sobre el comportament econòmic del consumidor i les relacions entre persones i societats, la presa de decisions, així com aquells factors que condicionen l'activitat econòmica d'un mercat o país, com és el turisme en l'economia. A través de l'anàlisi de dades, les tendències i la investigació de mercats, aquest estudi pretén proporcionar una visió internacional de conceptes bàsics com la percepció del risc i la cultura dels diferents individus. Tothora, la possibilitat d'absorbir noves idees per ampliar els coneixements i créixer de manera enriquidora han impulsat el desenvolupament del projecte, així com la passió i curiositat de viatjar per descobrir diferents cultures i formes de vida.

Analitzar la percepció del risc en relació a les destinacions turístiques implica considerar el comportament dels consumidors, entendre els valors culturals, creences i actituds del mercat objectiu, així com les expectatives dels turistes. Per això, s'ha seleccionat una mostra de tres països: Israel, Sud-àfrica i el Japó. Aquests països són percebuts majoritàriament de risc respecte a factors naturals i conductes humanes considerades perilloses, segons el Ministeri d'Afers Exteriors d'Espanya. La selecció d'aquests destins s'ha fet expressament per aportar una visió acurada i internacionalitzada dels conceptes. Malgrat que cada destí destaca únicament per un risc concret, tots comparteixen la característica de l'existència de riscos.

Per tot això, s'ha visualitzat el contingut existent dels diversos estudis realitzats prèviament per analitzar els efectes dels fenòmens naturals en la indústria del turisme al llarg dels anys, així com també s'ha estat estudiant la percepció del risc en relació a la probabilitat que aquests fenòmens es produeixin i el nivell de perillositat que puguin generar en l'entorn. A més, aquest estudi també se centra en altres factors interns que poden influir en la decisió dels consumidors a l'hora de triar una destinació de viatge, com ara la cultura i les expectatives dels turistes. Per aconseguir una visió completa i diferenciada, s'analitzarà la percepció del risc no només des d'un punt de vista objectiu percebut per la societat, sinó també des del punt de vista més subjectiu i personal de cada individu.

2. Marc teòric

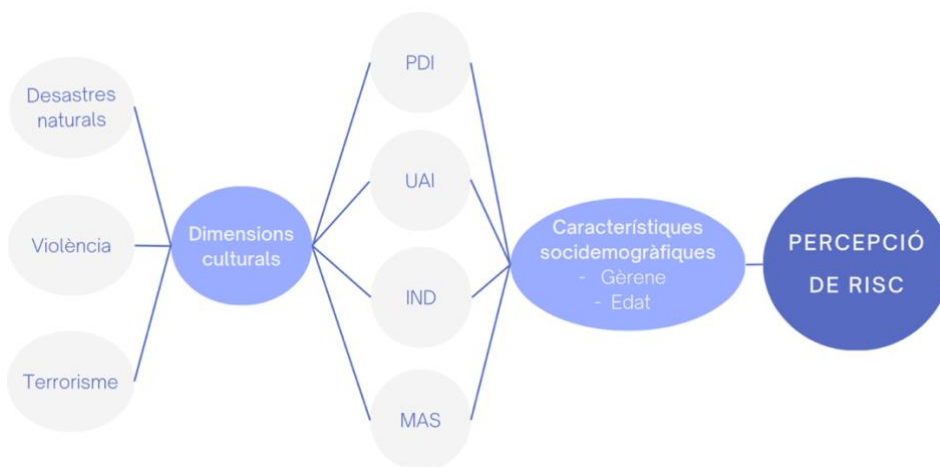
Durant les últimes dècades s'ha observat un augment de la delinqüència en les ciutats turístiques, cosa que ha afectat la percepció de la seguretat i l'economia dels destins turístics (Pizam & Mansfeld, 1996). La seguretat és un factor clau en la decisió dels turistes a l'hora de triar un destí, ja sigui per la reputació del continent, del país, de la ciutat en concret, o afectat des de vista subjectiu personal. Diversos estudis han relacionat l'augment de falta de seguretat amb la reducció de l'arribada de turistes, ja que la inseguretat redueix la satisfacció d'aquests (Zhang, Qu & Tavitiyaman, 2005). Els turistes prefereixen viatjar a llocs segurs i, en cas de situacions d'estrès o possibles lesions físiques, eviten visitar el destí. Això no obstant, el risc percebut no només influeix en la decisió de triar un destí, sinó que conseqüentment varia la intenció o desig de viatjar i la perspectiva preconcebuda del viatge en general.

És important destacar que la percepció del risc varia segons l'edat, el gènere i la cultura del turista. Per exemple, segons un estudi de Lee, Hu i Lu (2017), les dones perceben més riscos que els homes en relació amb la seguretat personal, la salut i l'ambient. D'altra banda, els joves tenen una percepció més optimista i menys preocupada pel risc que els adults (Teye, Sirakaya-Turk, & Sonmez, 2002). A més, la cultura, creences i valors de cada persona varia la seva pròpia percepció segons experiències prèvies i la familiaritat amb els esdeveniments detectats com a risc. Exemples on es veuen reflectides aquestes reflexions són les següents. Els turistes procedents de països amb nivells més alts de seguretat perceben menys riscos que aquells que provenen de països amb problemes de seguretat (Aday & Yener, 2018). Per tant, és important considerar aquests factors en els estudis sobre la percepció del risc en el turisme.

La conceptualització de risc no s'ha de generalitzar, atès que diversos estudis han categoritzat quatre subgrups de riscos valorats conscientment o inconscientment pels turistes: risc absolut, risc real, risc desitjat i risc percebut. El risc percebut és el més important i es divideix en diferents variants, com els desastres naturals (terratrèmols, huracans, etc.) i els provocats per l'ésser humà (crims, terrorisme, violència, etc) que són els protagonistes d'aquest l'estudi. Tot i això, existeixen altres agrupacions de tipus de risc, com són els més subjectius. Aquests són el risc físic, risc econòmic, risc de l'equip, risc social, risc psicològic, risc temporal, risc financer, risc de rendiment, risc per a la salut i cost d'oportunitat (Cui, Liu, Chang, Duan & Li, 2016).

En la Il·lustració 1 es mostren de manera gràfica les variables que han estat tingudes en compte en el present estudi amb l'objectiu d'examinar la seva influència en la percepció de risc. No obstant això, és important assenyalar que en aquesta il·lustració no es brinda una descripció exhaustiva sobre l'efecte real que aquestes variables tenen sobre la percepció de risc. És a dir, es presenta un panorama general de les variables considerades, però no s'aprofundeix en el seu impacte específic en la forma en què les persones perceben i avaluen els riscos, ja que s'estudiarà en l'anàlisi de resultats.

Il·lustració 1. Mapa conceptual de les variables que afecten a les dimensions culturals i la percepció de risc.

Font. Elaboració pròpia a partir del marc teòric mitjançant Canva.

2.1 Concepte de percepció de risc

Durant els anys, el concepte de percepció de risc ha evolucionat, i per això s'ha parlat en molts estudis de la irregularitat en la seva definició, especialment aplicada a la investigació sobre el turisme. Mowen i Minor (1998) la descriuen com "la percepció del consumidor de la negativitat general d'un curs d'acció basat en una avaluació dels possibles resultats negatius i la probabilitat que aquests tinguin lloc". Reisinger i Mavond (2006) afirmen que la percepció de risc es refereix a "les percepcions de l'individu sobre la incertesa i les conseqüències negatives de comprar un producte o servei, dur a terme una certa activitat, o triar un cert estil de vida", mentre que, Le i Arcodia (2018) la consideren com "la suma de resultats negatius i la probabilitat que es produeixin".

La literatura sobre la percepció de risc confirma que no és un estudi aïllat, sinó que s'ha d'acompanyar d'altres aspectes per poder entendre el seu significat i contextualitzar-lo, incloent-hi informació rellevant del sector estudiat (Boholm, 1998; Cui, et al. 2016). Així, en aquest cas, la percepció de risc es relaciona directament amb un altre concepte destacat en el llenguatge turístic, que és la imatge de destinació. Segons Perpiña et al. (2019), aquells que avaluen per separat aquests dos conceptes acostumen a utilitzar vocabulari positiu per definir les característiques dels destins turístics en els estudis d'imatge, mentre que els estudis basats només en el risc turístic es desenvolupen des d'un punt de vista negatiu.

Per tant, la imatge de destinació està estretament relacionada amb avaluacions cognitives positives basades en emocions, i també considera factors importants per prendre la decisió final sobre la destinació, com ara la seguretat, el valor dels diners, les atraccions turístiques i la varietat d'opcions disponibles (Beerli & Martín, 2004; Baloglu & McCleary, 1999). D'altra banda, la percepció de risc es relaciona amb avaluacions cognitives negatives, la incertesa i factors rellevants com l'allotjament, els llocs culturals i els motius polítics i financers (Bigne, Sanchez, & Sanchez, 2001). Es tracta d'un concepte menys subjectiu, ja que no es basa tant en les emocions, i té com a identificador clau la "manca de" seguretat o garantia, mentre que la imatge de destinació és "varietat de" (Coshall, 2000; Perpiña, et al, 2019).

2.2 Efectes dels fenòmens naturals i el factor humà

La diversitat en els diferents tipus de percepcions de risc ens limita a valorar aquells que són més rellevants a l'hora d'estudiar la decisió d'un turista en triar un destí. En aquest estudi, s'analitzen les percepcions de risc relacionades amb els fenòmens naturals i el factor humà. Els fenòmens naturals més rellevants en termes de risc són els terratrèmols, inundacions i incendis forestals (Rodda, 1999), mentre que les conductes humanes percebudes com més perilloses són el terrorisme i la violència física (Park & Reisinger, 2010).

Kozak, Crotts i Law (2007) afirmen que les percepcions i avaluacions dels riscos varien significativament entre persones de diferents països i adhesió cultural, i que les diferències entre societats d'alt i baix nivell de tolerància a la incertesa es reflecteixen en l'impacte del risc relacionat amb la seguretat, probabilitat i gravetat d'un risc en

prendre decisions sobre el destí. Un aspecte important a destacar sobre el risc és la seva naturalesa acumulativa quan l'exposició a un perill ocorre repetidament al llarg del temps (Sjöberg, Moen & Rundmo, 2004) i la seva relació amb la percepció de perill.

En relació als desastres naturals i altres riscos relacionats amb viatjar, les percepcions de risc dels turistes varien segons la familiaritat amb el destí (Milman & Pizam, 1995; Han, 2005) i la cultura nacional (Bontempo et al., 1997; Seddighi et al., 2001; Reisinger & Mavondo, 2005, 2006). A més, l'estudi de Fuchs & Reichel (2004) demostra que la nacionalitat i el context cultural influeixen de manera significativa en la percepció de risc dels turistes.

Aquestes troballes subratllen la importància de considerar la diversitat cultural i la familiaritat amb el destí en avaluar les percepcions de risc en el context del turisme. Les destinacions turístiques han de tenir en compte les diferències individuals i culturals en la percepció de risc per a oferir informació i mesures de seguretat adequades que s'ajustin a les necessitats i expectatives dels turistes. En comprendre millor les percepcions de risc, es poden desenvolupar estratègies més efectives per a promoure la seguretat i atreure als turistes de manera responsable i sostenible.

2.2.1 Percepció de risc dels desastres naturals

Durant els últims anys, els desastres naturals han augmentat notablement, en part a causa dels efectes immediats del canvi climàtic, però també a causa de la globalització (Espiner & Becken, 2014; Walters et al., 2015) i la industrialització i urbanització (Park & Reisinger, 2010; Buckley et al., 2015). Aquests fenòmens impacten el sistema on el turisme està integrat, tant com a servei com a propulsor de l'economia d'un país, depenent del tipus d'impacte del fenomen i dels afectats en qüestió. Les repercussions, per tant, afecten directament el país de destinació i indirectament els viatges cap a i des de la regió afectada (Jin et al., 2010; Liu et al., 2018). A més, Sanders, Laing i Frost (2015) van afegir que fer front als desastres naturals és fonamental per a la sostenibilitat de moltes destinacions turístiques, especialment aquelles situades a les zones rurals on l'impacte d'aquests perills acostuma a ser més greu.

Preocupant com són aquestes situacions de risc, la literatura teòrica i empírica s'ha desenvolupat àmpliament connectant els aspectes de desastres naturals i turisme

(Roselló, Becken & Santana-Gallego, 2020). L'impacte del desastre pot ser considerat des d'una àmplia varietat de punts de vista. Tothora, aquells factors que s'han valorat com rellevants en l'estudi per examinar l'efecte d'aquests esdeveniments, es categoritzen mitjançant tres característiques, que consten de: el nombre de morts, la població afectada i els costos econòmics de recuperació. És important destacar que els beneficis econòmics que un país o regió captura del sector serveis, principalment el turisme, es veuen greument afectats quan s'origina una situació de risc, com s'esmenten en aquest els desastres naturals, i per tant quasi que condiciona proporcionalment l'economia del país (Roselló, Becken & Santana-Gallego, 2020).

Es desglossen aquestes tres categories de manera específica i concreta per una comprensió adequada. En primer lloc, els danys causats i els costos de recuperació suposen una pèrdua econòmica no només monetària, sinó també de la força de treball, les propietats, els estalvis particulars i del govern, entre altres aspectes. En segon lloc, afecta el nombre d'arribades de turistes i augmenta la percepció del risc d'aquests, la qual cosa agreuja encara més la situació (Genç, 2018).

A la Ciutat del Cap, Sud-àfrica, per exemple, la sequera i l'escassetat d'aigua del 2017 anomenada "crisi de l'aigua", van provocar una reducció de turistes i pèrdues notables pels negocis locals (Roselló, Becken & Santana-Gallego, 2020). Ciutat del cap va decretar el "Dia Zero" en febrer de 2018 (l'estimació de la data on l'existència de l'aigua s'acabaria), però es va evitar gràcies a les mesures de conservació i gestions del govern, però amb ajuda també de les certes pluges posteriors. Actualment, es prenen mesures per garantir la sostenibilitat del subministrament d'aigua a llarg termini, a banda del control d'arribades de turistes per mantenir l'activitat del sector.

Altres esdeveniments que justifiquen la reducció de turistes a causa de l'augment en la percepció del risc, han estat el terratrèmol al Japó de 2011 (Duval, Cheng, Oh, Saraf & Seneviratne, 2014) que va afectar greument la indústria turística al Japó. Es va produir una disminució significativa de visitants estrangers i un declivi en l'ocupació hotelera. L'huracà María de 2017, a Puerto Rico (Wells, 2020) que va causar estralls en la infraestructura turística de Puerto Rico, deixant a l'illa sense electricitat i amb danys considerables en hotels, platges i atraccions turístiques.

Així com l'erupció del volcà en 2010, Islàndia. Aquesta erupció volcànica va generar un dens núvol de cendres que va paralitzar l'espai aeri europeu durant diversos dies. El

turisme a Islàndia es va veure afectat, ja que els vols van ser cancel·lats i els visitants no van poder accedir al país, i tampoc se sentien assegurances viatjant a un destí on acabava de succeir tal desastre de gran magnitud. L'erupció del volcà va generar, per tant, una percepció d'inseguretat entre els potencials turistes, la qual cosa va contribuir a la disminució significativa de les visites al país en aquest període.

Un aspecte important a destacar és que la percepció del risc pel turista es relaciona amb la freqüència d'ocurrència dels desastres naturals en el destí específic, així com la proximitat a la zona de risc, l'experiència passada (Genç, 2018) i la familiaritat amb l'esdeveniment o fenomen (Karl, Reintinger & Schmude, 2015), factor que s'explica per diversos motius, com l'alta similitud cultural. És important que els països elaborin i tinguin en consideració un pla o protocol d'acció davant de situacions perilloses, com ara desastres naturals, huracans o terratrèmols, perquè això condiciona la percepció del turista i és clau per a una correcta gestió de crisi i un entorn segur (Rosselló, Becken i Santana-Gallego, 2020).

Això esdevé un element essencial, ja que els esdeveniments com terratrèmols, huracans i incendis forestals poden causar despeses i danys econòmics que redueixen el nombre d'arribades de turistes a la destinació local del desastre, així com la dificultat de la reintegració a la normalitat posterior a una situació d'aquesta naturalesa es converteix en un desafiament, donat l'impacte que es genera.

Així mateix, els esdeveniments d'aquestes mesures perjudiquen el turisme local a curt termini, però a la llarga, el turisme internacional creix en comparació amb el nivell turístic previ al desastre (Massidda & Mattana, 2013). Per això, és important que les polítiques governamentals elaborin protocols per actuar instantàniament en el moment de la catàstrofe, però també a vista futura, per tal d'entendre la manera en què l'esdeveniment afecta la demanda del turista i planificar adequadament per a això.

2.2.2 Percepció de risc dels factors humans

En concordança amb la globalització i el canvi climàtic, que han desencadenat un augment en l'ocurrència de desastres naturals a nivell mundial, les repercussions accions humanes resultants es veuen agreujades pel vertiginós nivell d'interconnexió global i l'avanç constant de la tecnologia d'avantguarda, amplificant encara més les

accions dràstiques i severes de l'ésser humà (Richardson, 1994; Espiner et al., 2014; Reisinger et al., 2005, 2006; Seabra et al., 2013).

El terrorisme es defineix com qualsevol atac o amenaça d'atac dirigit contra objectius desarmats amb el propòsit d'influir, canviar o desviar decisions polítiques fonamentals (Radu, 2002, p. 275). Els actes terroristes i les amenaces que comporten reflecteixen el temor, l'estrès, la preocupació i l'ansietat dins de la societat. Aquests factors poden alterar a la població general i amplificar la magnitud del perill percebut pels possibles turistes, especialment en el context dels viatges internacionals (Sönmez & Graefe, 1998). De fet, és una realitat que les activitats terroristes, en gran manera, s'enfoquen a atacar a civils desarmats amb la finalitat de generar encara més por (Radu, 2002).

Un exemple il·lustratiu és l'atac terrorista per part d'un grup extremista islàmic entre 1992 i 1995, a Egipte, que va ocasionar la mort de 13 turistes. Aquest incident va resultar en una disminució del 30% en el nombre de visitants internacionals, nits d'hotel i els ingressos turístics en general (Aziz, 1995). S'ha demostrat que els països d'origen dels turistes es veuen influenciats en les seves percepcions de risc i la seva intenció de viatjar a l'estranger quan es produeixen tals atacs terroristes (Deng & Ritchie, 2018). En particular, Teitler-Regev et al. (2014) van estudiar i van confirmar que els països d'origen dels actes terroristes, com els Estats Units i el Japó, tenen un impacte negatiu en les destinacions turístiques, com Espanya.

En un estudi dut a terme per Reisinger i Mavondo (2006) sobre les diferències en les percepcions de risc, seguretat, ansietat i intencions de viatjar entre turistes australians, canadencs, grecs, hongkoneses, britànics i nord-americans, es va trobar que quan una societat o cultura ha experimentat un esdeveniment de perill, com un atac terrorista, la intenció inicial de viatjar es redueix significativament. Els resultats d'aquest estudi van indicar que, en preguntar sobre la disponibilitat i la intenció de realitzar un viatge internacional sense restriccions, els Estats Units va obtenir la puntuació més alta amb un 80%, seguit del Canadà amb un 90%, mentre que el Regne Unit i Grècia van aconseguir un 70% i Austràlia i Hong Kong un 50%. No obstant això, quan es va repetir la pregunta, els estatunidencs van reduir la seva intenció de viatjar en un 40% a causa de l'atac terrorista de l'11 de setembre, la qual cosa va generar rebuig i por de viatjar, la qual cosa podria portar a la cancel·lació de viatges tant d'oci com de negocis.

És important destacar que el risc associat amb les accions humanes no es limita únicament als atacs terroristes, sinó que qualsevol acció percebuda com a perillosa per part dels éssers humans pot generar dubtes sobre la seguretat i protecció de la destinació turística considerada de risc. Aquest factor exerceix un paper crucial en la presa de decisions relacionades amb els viatges. No obstant això, segons l'estudi de Neumayer (2011), els turistes que raras vegades o mai han experimentat situacions perilloses, com a delictes menors, conflictes armats o delinqüència, se senten segurs la major part del temps durant les seves vacances en destins amb clars indicis de violència.

L'activitat delictiva pot variar des de robatoris i carteristes fins a segrestos, violacions i assassinats. En un estudi realitzat per Rosselló et al. (2020), es va evidenciar que un dels factors determinants en la disminució de l'arribada de turistes és el sentiment de seguretat i protecció ofert pel país destí, la qual cosa està directament relacionat amb el baix nivell econòmic i la quantitat d'homicidis i delictes presents.

2.3 Cultura com a element influenciator

Mary Douglas (1978) és una destacada investigadora que ha abordat la percepció del risc des de la perspectiva de la teoria cultural. El seu treball se centra en la relació entre la història de la cultura i la psicologia. El seu objectiu principal en aquests estudis és demostrar que el concepte de percepció del risc no està determinat per la personalitat, les necessitats o les preferències individuals, sinó per l'adhesió cultural i l'aprenentatge social. La forma en què es conceptualitzi la cultura, és a dir, des de quin punt de vista s'expliqui, determinarà la relació entre la cultura i la percepció del risc. Si es considera com un factor preestablert en l'individu, la percepció del risc s'entendrà com un fenomen cultural après.

A més de Mary Douglas, altres destacats investigadors han abordat la percepció del risc des d'una perspectiva cultural i han contribuït al camp d'estudi. Un d'ells és Peter J. Slovic, reconegut pel seu treball pioner en l'àmbit de la psicologia del risc. Slovic (1987) sosté que la percepció del risc és influenciada per factors psicològics, socials i culturals, i que la cultura exerceix un paper crucial en la forma en què les persones interpreten i avaluen els riscos.

Un altre autor rellevant en aquest camp és Anthony Giddens, conegut per la seva teoria de la modernitat reflexiva. Giddens (1991) argumenta que la societat moderna es caracteritza per la creixent consciència i preocupació pels riscos, i que la percepció de risc està inextricablement lligada a les estructures socials i culturals en les quals les persones estan immerses. Segons Giddens, la percepció del risc es veu influïda per la informació disponible, les normes culturals i les interaccions socials. Les recerques d'aquests investigadors han enriquit la nostra comprensió de com la cultura i el context social modelen la percepció i resposta davant els riscos en diferents àmbits de la vida quotidiana durant anys d'estudi.

2.3.1 Percepció de risc i factors culturals

Algunes de les afirmacions que s'han detectat com a certes, així com hipòtesis comprovades sobre característiques de la societat i l'efecte de les variables culturals en la percepció de risc, són les següents. Variables com el gènere, l'edat i els estudis, així com l'origen ètnic i l'estat civil, varia en gran manera la percepció de l'individu quan es parla de risc (Sjöberg, Moen & Rundmo, 2004). Douglas (1978), reafirma els estudis de Boholm (1998), Sjöberj (1997) qui debaten a fons sobre els punts crítics sobre la teoria cultural del risc. A més, juntament amb Slovic (2000) un aspecte particularment important del risc és la seva naturalesa acumulativa quan l'individu és sotmès al mateix risc repetidament, factor que influeix en com aquestes persones entenen el risc com a implicacions teòriques i socials.

Sjöberg et al. (2004) segmenten la societat segons factors determinants de la cultura. Aquestes diferències en la societat poden variar segons el nivell d'independència (societat amb sentiment d'autonomia) i interdependència (societats amb sentiment d'afiliació i comunitat). Els països o poblacions on la característica protagonista és la interdependència, acostumen a tenir el concepte d'optimisme i positivisme molt més interioritzat.

Quan es parla dels individus d'aquestes societats, valoren aspectes més negatius d'ells mateixos, però si en comptes, parlen i expressen idees i característiques del grup al qual pertanyen, el sentiment optimista creix exponencialment. Respecte a les societats on predomina la independència, es valoren més aspectes relacionats amb l'èxit individual i temen situacions que poden obstruir la seva llibertat individual, sobretot quan es veuen

físicament en perill. Aquestes comparacions es reflecteixen en dues societats antagonistes, per exemple, on el Canadà representa l'optimisme i la interdependència i el Japó la societat més autònoma i no tan positiva.

Gènere i ètnia

Pel que fa al gènere, les dones, concretament les motxilleres (Laver, Wetzels & Behrens, 2001) tenen major percepció del risc en la majoria de categories definides per Cui et al. (2016), concretament respecte el risc per a la salut, desastres naturals, terrorisme, malalties, i conseqüentment risc físic, com la violència (Brug et al., 2004; Mitchell & Vassos 1997; Kozak et al., 2007). Això implica, no només que aquestes dones amb experiència viatjant tenen major percepció de risc, sinó que la sensibilització general de les dones envers el risc a viatjar és sensiblement major que la dels homes Cui et al. (2016).

A més, Finucane, Slovic, Mertz, Flynn i Satterfield (2000) van trobar diferències significatives en el gènere, fent èmfasi en que el risc tendeix a ser menys percebut per part de les dones i persones de pell blanca comparat amb els afroamericans. Així mateix, les dones de pell blanca percebien més el risc que els homes de pell blanca, però no hi havia diferència amb homes de pell obscura.

Educació i edat

Sönmez i Graefe (1998) demostren en els seus estudis que els turistes amb nivell d'educació més elevat perceben menys risc que aquells amb un nivell menor. A més, els turistes, no només amb alt nivell d'educació sinó d'alta qualitat, perceben menys el risc que aquells amb estudis de menor qualitat (Laver et al., 2001). De la mateixa manera, Gibson i Yiannakis (2002) afirmen que la població més vella percep el risc a viatjar menor que els turistes més joves.

Cui et al. (2016) també manifesten que el nivell d'educació i formació és un factor cultural clau d'un individu que pot afectar en la seva presa de decisions davant l'exposició de cert risc. Però, contràriament, asseguren que les persones que tenen un nivell d'estudis més elevat, concretament els joves estudiants, perceben més el risc, ja que són conscients de les conseqüències en un major grau. En canvi, aquelles persones que han adquirit una educació mínima i bàsica, tenen menys habilitats socials per decidir, raonar i, conseqüentment per ser crítics a l'hora d'escollir un destí.

2.3.2 Dimensions culturals

Nombrosos estudis han corroborat que la cultura exerceix un paper fonamental en la forma en què les persones perceben el risc, considerant diversos factors com el gènere, l'edat i la nacionalitat. No obstant això, existeixen característiques bàsiques que condicionen les decisions individuals, i una d'elles és la influència de la cultura en sí mateixa. Actualment, es disposa d'una classificació específica que identifica els elements culturals nacionals que determinen aquesta influència (Ogden & Cheng, 2011). Aquestes dimensions culturals, que es deriven d'un estudi realitzat amb empleats d'IBM a tot el món, seran rellevants en el present estudi.

La distància de poder, l'evitació de la incertesa, l'individualisme/col·lectivisme i la masculinitat/feminitat són les originals, a les quals se'ls va afegir més endavant les altres dues dimensions que conformen les actuals sis dimensions culturals de Hofstede (2011), sent aquestes l'orientació a llarg/curt termini i indulgència/moderació (Hofstede, Hofstede & Minkov, 2010). Tot i que s'inclouen dins de l'estudi de les dimensions culturals, només es treballarà amb les quatre originals, explicades a continuació segons Hofstede (2011) & Rajh et al. (2016).

Índex de Distància de Poder (PDI, Power Distance Index).

La dimensió de la distància de poder se centra en la idea que totes les societats presenten cert grau de desigualtat en les relacions de poder. En qualsevol tipus d'organització, incloent-hi les famílies, és comuna que els membres amb menor poder acceptin i esperin que aquest es distribueixi de manera desigual, encara que la magnitud d'aquesta diferència varia en diferents països. Aquesta dimensió es refereix a com les diferents cultures gestionen les discrepàncies de poder i jerarquia en les interaccions socials.

En les cultures amb baixa distància de poder en l'entorn laboral, tant els superiors com els subordinats es consideren iguals i existeix una major proximitat entre ells. Els empleats se senten còmodes acostant-se als seus caps per a fer consultes i propostes, fomentant així un ambient de col·laboració i participació. Alguns exemples de països amb baixa distància de poder són aquells de parla anglesa i germànica, com Àustria, Alemanya i Suècia.

D'altra banda, en les cultures amb alta distància de poder, s'observa una clara separació entre aquells que ocupen posicions de poder i aquells que no. Existeix una forta jerarquia en la qual el poder se centralitza en els caps, mentre que els empleats es limiten a seguir les directrius que se'ls indiquen. En aquestes societats, la comunicació entre superiors i subordinats tendeix a ser més formal i distant. Exemples de països amb alta distància de poder inclouen principalment aquells d'Amèrica Llatina i Àsia, com Colòmbia, Veneçuela, la Xina i l'Índia.

La influència de la distància de poder també s'estén a l'àmbit del turisme, on pot explicar uns certs comportaments i característiques dels turistes. En societats amb alta distància de poder, és més probable que els viatges siguin de curta durada, ja que es considera necessari estar físicament present per a mantenir i reafirmar l'estatus. D'altra banda, en societats o persones amb baixa distància de poder, és més comuna realitzar viatges més llargs, ja que existeix una major disposició a explorar nous destins i viure experiències fora del convencional. Estudis realitzats per (Woodside, Hsu & Marshall, 2014) recolzen aquesta relació entre la distància de poder i la durada dels viatges.

Quant a la percepció del risc enfront de desastres naturals, crims i violència, aquells individus amb alta distància de poder tendeixen a evitar situacions de risc i incertesa per a preservar l'harmonia social. A més, és possible que la percepció del risc estigui influenciada per la confiança en les autoritats o en les institucions. Aquestes societats poden mostrar una major confiança que les autoritats manejaran adequadament les situacions de risc, la qual cosa pot resultar en una menor percepció de risc.

Contràriament, en societats amb una baixa PDI, on existeix una menor diferència de poder, és possible que les persones se sentin més empoderades per a prendre decisions de manera independent i avaluar el risc per si mateixes i per tant poder enfrontar de manera més positiva el risc. Conseqüentment, deriva a una major predisposició a realitzar viatges internacionals a la recerca de noves experiències i emocions (Hofstede, 2001).

Índex de Tolerància d'Incertesa (UAI, Uncertainty Avoidance Index)

La tolerància o evitació de la incertesa és un concepte que es refereix al grau en què els membres d'una societat se senten amenaçats per situacions no estructurades i ambigües. Aquesta dimensió cultural ha estat estudiada per investigadors com Chang i

Arkin (2002), els qui van trobar una relació entre la tolerància a la incertesa i les possessions materials d'un individu.

En les cultures amb alta tolerància a la incertesa, s'observa una actitud favorable cap a la innovació i l'esperit empresarial. Aquestes societats mostren baixos nivells d'estrès, ansietat i descontrol, ja que se senten còmodes amb els canvis i són capaços d'adaptar-se a noves normes i circumstàncies. Exemples de països amb una cultura d'alta tolerància a la incertesa són la Xina, Finlàndia i Dinamarca, on l'obertura al canvi i la flexibilitat són valorades.

D'altra banda, en societats amb una alta evitació a la incertesa, les persones solen experimentar major ansietat en l'àmbit laboral i tenen una preferència per ocupacions estables i una trajectòria professional prolongada en una mateixa empresa. Aquestes cultures es regeixen per regles estrictes i busquen una estructura de vida predictable i formal. Països com Polònia, França i Àustria són exemples de societats amb una evitació a la incertesa més pronunciada.

En el context del turisme, la tolerància a la incertesa també té implicacions. Si bé no influeix significativament en la probabilitat d'una crisi durant un viatge, sí afecta la percepció de la gravetat d'un possible atac o desastre. Les cultures amb baixa tolerància a la incertesa tendeixen a percebre el risc com més amenaçador i busquin evitar-lo o controlar-lo de manera més estricta. D'altra banda, en cultures amb una baixa UAI, on hi ha una major tolerància a la incertesa, és possible que les persones percebin el risc com una cosa més manejable i estiguin disposades a assumir majors riscos (Kozak et al., 2007).

Per exemple, recerques realitzades per Reisinger i Mavondo (2006) revelen que cultures com la britànica i la canadenca, que exhibeixen una alta tolerància a la incertesa, tendeixen a mostrar menys ansietat enfront dels riscos associats amb els viatges internacionals. Aquests individus se senten més segurs i experimenten menys ansietat en comparació amb aquells de cultures amb menor tolerància a la incertesa. No obstant això, és important destacar que existeixen variacions dins de les cultures, com el cas dels hongkonesos, els qui, malgrat tenir una alta tolerància a la incertesa, presenten una major percepció de risc i sensació d'inseguretat al moment de viatjar. A més, en el cas dels australians, es destaca la seva inclinació cap a la cerca d'aventures i emocions intenses, la qual cosa els fa més propensos al risc i la inseguretat en viatjar.

Índex d'Individualisme (IDV, Individualism Index)

L'individualisme, com a dimensió cultural, també té una relació significativa amb la percepció de risc en el context turístic. Les societats més individualistes tendeixen a mostrar una menor aversió al risc i una major disposició a assumir riscos en comparació amb les societats col·lectivistes.

Les persones que s'identifiquen amb societats individualistes solen valorar la independència i l'autodeterminació. Aquesta mentalitat es reflecteix en la seva actitud cap al risc, ja que estan més disposades a prendre decisions arriscades i explorar noves experiències. Per tant, és més probable que optin per viatges que impliquin activitats emocionants, aventures o desafiaments. Aquests individus busquen la satisfacció de les seves necessitats personals i la consecució dels seus objectius individuals, fins i tot si això implica enfrontar uns certs riscos. La percepció del risc pot estar més influenciada per la consideració dels beneficis personals i les conseqüències individuals. Aquestes societats poden mostrar una major disposició a assumir riscos personals en cerca d'assoliments individuals.

D'altra banda, en cultures més col·lectivistes, on s'emfatitza la cooperació i la solidaritat grupal, és probable que la percepció del risc estigui més influenciada per la consideració dels impactes en el grup i es tingui una actitud més cautelosa cap al risc. En aquest cas, la percepció de risc tendeix a ser més conservadora. La prioritat se centra en la seguretat i el benestar del grup en lloc de les metes individuals. Les persones pertanyents a aquestes cultures solen ser més cauteloses i prefereixen evitar situacions incertes o d'alt risc. La preservació de l'harmonia social i el suport del grup són factors importants per a ells. Per tant, és més probable que triïn activitats turístiques que siguin percebudes com a segures i que no posin en risc el benestar del grup (Triandis & Gelfand, 2012).

Les troballes d'un estudi esmentat prèviament, que va examinar les preferències i percepcions de risc entre xinesos, polonesos, estatunidencs i alemanys, recolzen aquesta relació. Els xinesos, en particular, van mostrar una menor aversió al risc i van percebre les opcions d'inversió com menys arriscades en comparació amb els altres grups. Això indica que les diferències culturals, com el nivell d'individualisme, influeixen en com les persones avaluen i prenen decisions relacionades amb el risc.

Índex de Masculinitat (MAS, Masculinity Index)

La dimensió de masculinitat versus feminitat tracta les diferències entre societats respecte a la distribució de valors entre els gèneres, homes i dones. En altres paraules seria, les diferents característiques associades a masculinitat i feminitat i rols de gènere. S'ha de tenir en compte que les diferències entre homes d'una societat d'alta masculinitat i una de baixa, és molt més notable que no pas en el cas de les dones.

Les societats nòrdiques com Holanda, Dinamarca, Finlàndia o països mediterranis com Espanya i Portugal són cultures amb baixa masculinitat, per tant, considerades femenines. En aquest cas, les dones tenen valors molt similars als homes, ja que la societat es defineix com modestes, solidàries i encoratjadores, i els homes comparteixen els mateixos aspectes. Respecte a l'entorn laboral, està acceptat que els gerents siguin tant homes com dones i la cooperació i la seguretat es valoren altament per mantenir bones relacions laborals. A més, destaquen en el sector dels serveis, com és el transport. Atès que es valora més la modèstia, la solidaritat i la seguretat, la percepció del risc estigui influïda per una actitud més cautelosa i una major preocupació per la seguretat (Hofstede & Bond, 1988).

No obstant, les cultures on la masculinitat és elevada, emfatitzen conceptes com l'assoliment, guanys, reconeixement, avanç i desafiament en el treball, on la percepció del risc està influïda per una actitud més desafiadora i menys preocupada pels riscos. Aquestes societats poden mostrar una major tolerància al risc i una menor percepció d'amenaça (Hofstede & Bond, 1988).

Aquesta dimensió experimenta diferències de gènere notables. Els homes tendeixen a ser durs, enèrgics i no acostumen a mostrar preocupació per les necessitats o sentiments individuals. Les dones, en canvi, són competitives però a un nivell baix, continuant destacant característiques de modèstia, i solidaritat. Hofstede (2011), va observar que conceptes materialistes, així com productes i serveis de luxe, com viatjar, és més freqüent en aquestes cultures. El Japó, Àustria, Itàlia i països llatinoamericans com Colòmbia són característics de ser una societat amb alt nivell de masculinitat i és on més s'aprecia la bretxa entre els valors d'homes i de dones.

Altres estudis, com el de Kim & Agrusa (2015) van trobar que els viatgers de països amb un índex de masculinitat alt, com el Japó i Corea del Sud, tenien una percepció de risc més baixa davant el terrorisme en viatjar als Estats Units. Van descobrir que els turistes

xinesos amb un nivell de masculinitat més alt tenien una percepció de risc més baixa en viatjar als Estats Units i Europa. A més, van trobar que els viatgers de països amb un índex de masculinitat alt, com el Japó i Corea del Sud, tenien una percepció de risc més baixa en viatjar a la Xina.

2.4 Conclusions

La diversitat en les percepcions de risc entre els turistes és un factor crucial que afecta l'avaluació dels riscos rellevants en la presa de decisions de destí. Es va demostrar que les percepcions i avaluacions de risc varien considerablement entre persones de diferents països i amb diferents adhesions culturals. És essencial destacar que el risc té una naturalesa acumulativa quan hi ha una exposició repetida al perill al llarg del temps, la qual cosa afecta la percepció del perill.

En relació amb els desastres naturals i altres riscos associats amb els viatges, les percepcions de risc dels turistes varien segons la seva familiaritat amb el destí i la seva cultura nacional. A més, la nacionalitat i el context cultural influeixen de manera significativa en la percepció de risc dels turistes, especialment en relació amb fenòmens naturals i factors humans, factors clau en aquesta investigació com els terratrèmols, huracans (Rodda, 1999), terrorisme i violència física (Park & Reisinger, 2010).

Es subratlla la importància de considerar la diversitat cultural i la familiaritat amb el destí en avaluar les percepcions de risc en el context del turisme. Les destinacions turístiques han de tenir en compte les diferències individuals i culturals en la percepció de risc per a proporcionar informació i mesures de seguretat adequades que s'ajustin a les necessitats i expectatives dels turistes (Pizam & Mansfeld, 1996). Mitjançant una millor comprensió de les percepcions de risc, es poden desenvolupar estratègies més efectives per a promoure la seguretat i atreure als turistes de manera responsable i sostenible (Genç, 2018). Els resultats també indiquen que la cultura exerceix un paper fonamental en com les persones perceben i responen al risc.

Les dimensions culturals analitzades durant l'estudi de Hofstede (2011) i Rajh (2016) van revelar patrons significatius. La dimensió de la distància de poder va revelar que les cultures amb alta distància de poder presenten una clara separació entre aquells en posicions de poder i aquells que no ho estan, la qual cosa es reflecteix en un entorn

laboral amb jerarquies més pronunciades i comunicació formal i distant entre superiors i subordinats (Woodside et al., 2014). A més, aquestes societats mostren una major aversió al risc i una menor disposició a explorar noves destinacions turístiques.

D'altra banda, la tolerància a la incertesa va revelar que les cultures amb alta tolerància són més propenses a acceptar canvis i adaptar-se a noves circumstàncies, mostrant una actitud favorable cap a la innovació i l'esperit empresarial. En contrast, les cultures amb alta evitació de la incertesa busquen una estructura de vida predictable i estable, la qual cosa es reflecteix en la seva actitud cautelosa cap al risc en el context turístic (Kozak et al., 2007).

La dimensió de l'individualisme va revelar que les societats individualistes presenten una menor aversió al risc i una major disposició a assumir riscos, valorant la independència i l'autodeterminació (Triandis & Gelfand, 2012). D'altra banda, les societats col·lectivistes tendeixen a mostrar una actitud més cautelosa cap al risc, prioritzant la seguretat i el benestar del grup sobre els objectius individuals.

La dimensió de la masculinitat va mostrar diferències en la distribució de valors entre els gèneres en diferents societats. Les cultures amb alta masculinitat emfatitzen l'assoliment, la competitivitat i el desafiament, la qual cosa es tradueix en una menor aversió al risc. D'altra banda, les cultures amb baixa masculinitat exhibeixen una actitud més cautelosa i preocupació per la seguretat (Hofstede & Bond, 1988). A més, es van observar diferències de gènere, on els homes tendeixen a ser més arriscats i enèrgics, mentre que les dones es caracteritzen per la seva modèstia i solidaritat (Hofstede, 2011)

Finalment, conclou que la cultura té un impacte significatiu en com les persones perceben i responen al risc (Fuchs & Reichel, 2004). Les dimensions culturals de la distància de poder, la tolerància a la incertesa, l'individualisme i la masculinitat influeixen en la forma en què les persones avaluen el risc i prenen decisions relacionades amb ell. Aquestes troballes tenen implicacions importants per al turisme, ja que la percepció del risc pot influir en la durada dels viatges, les activitats triades i les actituds cap als destins.

3 Preguntes de recerca i objectius

Es plantegen algunes preguntes prèvies a definir els objectius per tal de centralitzar el tema i ser realment conscients del que es vol estudiar i analitzar. Quines són les variables culturals que més afecten la percepció de risc? Són els fenòmens naturals els que més condicionen la percepció del risc? Afecta només la cultura en les decisions d'un destí de manera positiva?

La resposta a aquestes preguntes fan referència al contingut i informació recopilats en el marc teòric, de manera que s'han extret certs objectius claus per al desenvolupament i anàlisi posterior d'aquest estudi. A més, ens ha permès tenir una encaminada concepció dels possibles resultats sobre quines són les societats que perceben més el risc, i consegüentment, quins riscos són els que redueixen la intenció o disponibilitat a viatjar dels turistes. Tothora, a continuació es precisen els objectius i subobjectius pertinents.

- Objectiu 1. Comprovar la relació existent entre les variables culturals y la percepció del risc dels turistes.
 - o Subobjectiu 1. Identificar quin tipus de risc condiona més a l'individu en la decisió de viatjar.

- Objectiu 2. Validar la relació entre els diferents riscos percebuts i els factors clau de la cultura que identifiquen a l'individu.
 - o Subobjectiu 2. Identificar quines societats són més susceptible de percebre major risc en la decisió de viatjar.
 - o Subobjectiu 3. Identificar quins factors socials són més influents en la percepció del risc.

Tot seguit, la hipòtesi principal d'aquest estudi és: La percepció del risc en la presa de decisió d'un viatge internacional està estretament relacionada amb els aspectes culturals de l'individu. A continuació, es proposen les hipòtesis i subhipòtesis per valorar respostes més concretes i poder assolir els objectius. L'explicació del desenvolupament d'aquestes hipòtesis es reflecteixen en el marc teòric, específicament en l'apartat de les dimensions culturals, de la percepció de risc dels desastres naturals, i percepció de risc de les accions humanes.

En la introducció de l'apartat 2.2, l'inici del 2.2.1 "Percepció de risc dels desastres naturals" es comenta sobre l'efecte de les experiències prèvies en la decisió d'un viatge i la familiarització amb certs esdeveniments, en aquest cas, riscos específics. De la mateixa manera, es comenta en l'apartat 2.3.1 "Percepció de risc i factors culturals" que relaciona els conceptes esmentats amb variables com el gènere i l'ètnia, però també en el 2.3 "Conclusions". Per tant, esdevenen les següents hipòtesis:

- Hipòtesi 1. L'experiència prèvia del viatger afecta significativament en la percepció del risc dels turistes al escollir un destí.
- Hipòtesi 2. La familiaritat de l'esdeveniment de l'individu afecta significativament en la percepció del risc dels turistes al escollir un destí.

A continuació, s'abordaran les hipòtesis relacionades amb les dimensions culturals, les quals es recolzen en el contingut explicat en l'apartat 2.3.2 "Dimensions culturals". Aquest apartat ha proporcionat un marc teòric sòlid per a comprendre i analitzar les característiques i variacions culturals que existeixen en diferents societats, respecte la percepció de risc de certs esdeveniments.

- Hipòtesi 3. L'adherència cultural explica com les persones perceben i entenen el risc.
 - o Subhipòtesi 3.A. Les societats amb més distància de poder perceben més el risc de desastres naturals, violència i el terrorisme que les societats amb menys distància de poder.
 - o Subhipòtesi 3.B. Les societats més tolerants a la incertesa perceben menys el risc de desastres naturals, violència i el terrorisme que les menys tolerants.
 - o Subhipòtesi 3.C Les societats més individualistes tenen major percepció del risc de desastres naturals, violència i el terrorisme que les més col·lectivistes.
 - o Subhipòtesi 3.D. Les societats més masculines perceben menys el risc de desastres naturals, violència i el terrorisme que les societats més femenines.

4 Metodologia

El desenvolupament de la literatura, a través de la revisió de molts estudis científics sobre aquesta matèria, ha permès detectar i identificar el problema, o el gap, que es vol tractar en aquest estudi, què és valorar l'efecte cultural en la presa de decisió d'un viatge internacional, segons la percepció del risc de l'individu sobre el destí. La cultura és un element que té un paper protagonista en recerques i experiments d'anys enrere, i la quantitat d'informació és, de llarg, extensa. Però, s'han vist escassos estudis que es relacionin directament amb la percepció del risc envers els elements determinants del turisme. En aquest sentit, els aspectes més rellevants, que són la cultura i el risc percebut de diferents factors com són els fenòmens naturals i el factor humà, seran els protagonistes de l'experiment.

4.1 Format del qüestionari

S'ha plantejat l'elaboració d'un qüestionari online a realitzar a una mostra concreta. L'objectiu és presentar diferents propostes de viatges, destacant aquells factors més rellevants del país o ciutat els quals s'estudien: Israel, Sud-àfrica i el Japó, siguin el risc de terrorisme, criminalitat o huracans i terratrèmols, respectivament, i valorar segons la cultura, quins són percebuts com a major risc per a cada mostra de societat seleccionada. Es vol comprovar, per tant, quines característiques culturals i socials interfereixen en la intenció o probabilitat a viatjar a aquests tres destins, depenent de l'escenari en qüestió que se'ls mostri.

El qüestionari s'ha elaborat en castellà i xinès perquè responguin en el seu idioma natiu i compreguin amb plena totalitat les qüestions a respondre, ja que la puntuació o resposta obtingudes condicionen altament els resultats. Aquest s'ha dividit en quatre seccions diferents, distingint entre dades demogràfiques, culturals, experiències prèvies i, la darrera secció on s'aplica una aleatorització dividida en sis parts, la intenció a viatjar dels diferents països ordenats de les sis maneres possibles. Tots els enquestats respondran totes les preguntes, tot destacant que l'ordre d'aquesta última secció, és diferent per a cada individu.

En la primera part, es pregunten les dades demogràfiques necessàries per contextualitzar l'individu segons el gènere, l'edat, la ciutat natal i la ciutat de residència. En la segona secció de l'experiment, es formulen les vuit respectives preguntes de les quatre dimensions culturals de l'estudi (dues preguntes per dimensió).

Il·lustració 2. Primera pregunta del qüestionari on es valora la dimensió cultural de PDI en una escala de probabilitat del 0-10.

...

Prefiero ser personalmente responsable de alcanzar mis logros y éxito a ajustarme a los valores de la comunidad. *

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Totalmente en desacuerdo ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ Totalmente de acuerdo

Font: Elaboració pròpia. Captura extreta del qüestionari dut a terme mitjançant Google Forms.

La següent es centra en la familiaritat amb els esdeveniments i experiència de viatjar. Es presenten sis preguntes sobre la familiaritat amb la violència, el terrorisme i els desastres naturals (dues per cada escenari) i seguidament quatre preguntes sobre l'experiència del turista. A la quarta i última part, destaquen les aleatoritzacions per poder presentar totes les variacions possibles, amb un total de sis ordres diferents.

El principal objectiu és conèixer les característiques individuals culturals que els defineixen com a individu i com a membre d'una societat, la seva experiència prèvia i familiaritat amb els riscos esmentats anteriorment i amb quina probabilitat viatjarien al destí mencionat. En aquesta última part, l'oferta de viatges no només menciona el destí, sinó que amb informació real i actualitzada del Ministeri d'Afers Exteriors d'Espanya. S'explica el risc existent a aquell país o ciutat sigui terrorisme, violència/robatori o huracans i terratrèmols a Israel, Sud-àfrica i el Japó respectivament. El que es vol aconseguir és veure l'efecte en la percepció d'aquest risc respecte a la intenció a viatjar.

4.2 Recollida de dades

La recollida de dades per poder donar respostes a aquestes preguntes s'ha plantejat mitjançant una enquesta, experiment de recerca quantitatiu, mitjançant el Google Forms. Aquesta és una eina molt emprada per compilar informació sobre estudis concrets. Les característiques d'aquest tipus de metodologia s'han valorat com les més adients, en referència a l'objectiu de l'estudi, ja que ofereix un sistema d'administració senzill i d'anonimat per als enquestats, fet que genera respostes més vàlides i honestes. Això ha beneficiat l'estudi a l'hora d'entendre el comportament concret d'una part de la població, mostra aleatòria, en un període de temps limitat.

La mostra que s'ha recollit en l'enquesta han estat els ciutadans majors de divuit anys, ja que per motius d'experiència o motivació s'han exclòs els menors. Aquesta mostra se situa en l'àmbit d'internacionalitat tenint en compte la societat xinesa, l'espanyola, colombiana i d'altres llatinoamericanes que resideixen a Espanya, però també a la resta del món. S'han seleccionat aquestes tres principals nacionalitats per distinció de riscos i valors culturals i socials.

Convé ressaltar que per tal que la mostra fos representativa, s'han obtingut 241 respostes vàlides que han permès fer una anàlisi apropiada on l'àrea d'interès és la cultura, la societat i la demografia. La qüestió principal a desenvolupar amb aquest qüestionari és veure com aquestes característiques culturals, exògenes per defecte, condicionen les respostes dels diferents escenaris exposats.

4.3 Anàlisi dels resultats

L'anàlisi de regressió és una tècnica estadística àmpliament utilitzada per a examinar la relació entre una variable dependent i una o més variables independents. Estudis en aquest camp d'investigació han analitzat els resultats mitjançant les regressions, ja que ens permet gestionar una variable respecte altres variables i, per consegüent, aconseguir una adequada coherència en la recerca acadèmica, com es reflexa en la investigació de Weber i Hsee (1988) o Garg (2015). En aquest cas específic, es busca controlar l'efecte de diverses variables independents en relació amb la intenció de viatjar.

S'empraran tres models de regressió lineal múltiple per a investigar la influència de les variables culturals, l'experiència de viatjar i la familiaritat de l'esdeveniment en la intenció de viatjar mitjançant el software estadístic Stata. En cada model, la variable dependent serà la intenció de viatjar, mentre que les variables independents seran diferents en cada cas. Aquests permetran identificar les contribucions relatives de cada variable independent en la predicció de la intenció de viatjar. Per a cada model de regressió, es realitzaran proves de significança estadística per a avaluar si les variables independents tenen un efecte significatiu en la variable dependent. A continuació es presenta una explicació detallada d'aquests tres models.

Model 1 - Experiència de viatjar

$$\text{Intenció de viatjar} = \beta_0 + \beta_1 \text{viatges_int} + \beta_2 \text{viatge_companyia} + \beta_3 \text{viatge_ultims_int} + \beta_4 \text{viatge_prolongat} + \varepsilon$$

Model 2 - Familiaritat amb l'esdeveniment

$$\text{Intenció de viatjar} = \beta_0 + \beta_1 \text{víctima_robatori} + \beta_2 \text{víctima_terrorista} + \beta_3 \text{víctima_dnatural} + \varepsilon$$

Model 3 - Dimensions culturals

$$\text{Intenció de viatjar} = \beta_0 + \beta_1 \text{conflicte_int} + \beta_2 \text{exit_personal} + \beta_3 \text{organitzacio_vida} + \beta_4 \text{comoditat_caos} + \beta_5 \text{obediencia_autoritat} + \beta_6 \text{no_qüestionar_gestio} + \beta_7 \text{resolucio_prob} + \beta_8 \text{preferencia_altcarrec} + \varepsilon$$

En aquests tres models tenim que la variable dependent (y) és la intenció a viatjar al destí (sigui Israel, Sud-àfrica o el Japó), acompanyat de les múltiples variables independents. Primer s'analitzaran de manera general, distribuïdes en taules descriptives per veure com es presenten les dades. Addicionalment, aquestes dades s'utilitzaran per dur a terme els tres models representats i poder treballar les hipòtesis de manera més adient. Tenint en compte que β_0 , és l'element d'intersecció (intercepto), que representa el valor esperat de la variable dependent quan les altres variables independents són iguals a zero, i ε , que és l'element d'error que explica la variabilitat no explicada pel model, expliquem les variables independents.

Així doncs, en el Model 1, on hi participen tres preguntes sobre si has viscut situacions de perill respecte a la violència en robatori, desastres naturals o atacs terroristes, identificant la familiaritat amb l'esdeveniment (veure Taula 1). A continuació, es presenten les variables que influeixen en el Model 2, l'experiència de viatjar, amb un total de quatre preguntes on es valoren les característiques sobre viatges internacionals, així com la companyia de viatge o els destins visitats (veure Taula 2). Finalment, al Model 3 s'exposen les vuit variables sobre les dimensions culturals, es valora segons el poder de distància, la tolerància a la incertesa, l'individualisme i la masculinitat, que corresponen a les vuit preguntes de la segona secció del qüestionari, on corresponen dos qüestions per a cada dimensió (veure Taula 3).

En les mètriques que es realitzaran, trobem una anàlisi de les mitjanes sobre l'experiència de viatjar, la familiaritat amb els esdeveniments considerats de risc les, les dimensions culturals i les qüestions específiques sobre la probabilitat de viatjar, així també com la desviació típica. Les taules descriptives de la mostra segon el tipus de variable, amb un total de 241 observacions, es presenten a continuació.

4.3.1 Taules descriptives

En aquest apartat de "Taules descriptives", examinarem les dimensions de Hofstede, l'experiència de viatjar i la familiaritat amb l'esdeveniment, i la seva relació amb la valoració de viatjar als destins d'Israel, Sud-àfrica i el Japó. En examinar i descriure aquestes variables en les taules descriptives, busquem identificar possibles patrons i tendències que ens permetin comprendre millor com influeixen en la intenció a viatjar. Per a entendre els resultats d'aquestes taules, i dels posteriors anàlisis de les regressions és essencial tenir en compte la codificació de cada variable estudiada, especificades en l'annex 7.2 "Codebook Del Qüestionari".

Descriptius de les variables sobre l'experiència de viatjar.

En primer lloc, s'observa que, en mitjana, les persones de la mostra que es visualitza a la Taula 1 han realitzat aproximadament 1 o 2 viatges fora del país en l'últim any. Això suggereix que existeix un nivell moderat d'activitat viatgera en la població estudiada. No obstant això, és important tenir en compte que la desviació estàndard relativament alta

indica que existeix una considerable variabilitat en el nombre de viatges realitzats per les persones de la mostra. Es considera alta, ja que la categoria que incloïa l'opció de més de cinc viatges corresponia al número 6. En altres paraules, que gran quantitat dels enquestats o bé no han viatjat fora del seu país o bé han viatjat de mitja més de tres cops en l'últim any.

Taula 1. Descriptius de la mostra segons les variables sobre l'experiència de viatjar

		Mostra	
Indicador	Variable	Mean	Std. Dev.
Nombre de viatges realitzats fora del país en l'últim any.	viatge_int	1,630	1,655
Preferència de realitzar un viatge sol o acompanyat	viatge_companyia	2,381	0,721
Descripció dels dos últims viatges internacionals realitzats	viatge_ultims_int	1,381	0,798
Experiència d'haver realitzat viatges de dues setmanes seguides o més en un any	viatge_prolongat	0,576	0,495
Observacions		241	

Font: Elaboració pròpia mitjançant el programa Stata i les dades de l'experiment

Quant a la preferència de realitzar un viatge sol o acompanyat, els resultats mostren que, la mitjana de les persones de la mostra tendeixen a preferir viatjar acompanyades. Aquesta tendència pot estar influenciada per diversos factors, com la cerca de companyia, la seguretat o el desig de compartir experiències de viatge. És interessant destacar que la desviació estàndard baixa suggereix que hi ha una major uniformitat en aquesta preferència dins de la mostra. El fet que la mitjana es situï entre els valors igual a 2 i a 3, vol dir que prefereixen viatjar amb els amics o bé amb la família, respectivament. Es contempla la possibilitat, amb una desviació de 0,7 aproximadament, que part de la mostra prefereix viatjar sol (= 1).

En relació a la descripció dels últims viatges internacionals realitzats, s'observa que, en mitjana, les persones de la mostra han proporcionat dos destins, en cas que hagin viatjat Això indica que existeix un nivell moderat d'interès per compartir i comunicar les experiències de viatge en el context internacional. Una mitjana de 1,38 explica, per tant,

que han viatjat però no han fet cap viatge internacional (= 1) o com a mínim un viatge internacional (= 2). Els criteris per definir si era un destí internacional o nacional es basava en la ciutat d'origen de l'enquestat, atès que s'ha proporcionat el qüestionari a diferents persones d'òrgens diferents. La desviació estàndard relativament alta assenyala una variabilitat de combinacions de destins segons les descripcions proporcionades pels participants.

Finalment, quant a l'experiència d'haver realitzat viatges de dues setmanes seguides o més en un any, es troba un resultat bastant igualat ja que només podia oscil·lar entre el no (= 0) i el sí (=1). Aproximadament el 50% dels enquestats no han viatjat més de dues setmanes seguides en un període d'un any, però amb un valor de 0,57 s'evidencia que més de la meitat sí han viatjat més de dues setmanes. Això pot indicar que la gran majoria dels participants ha tingut l'oportunitat o la preferència de realitzar viatges prolongats en termes de temps. La desviació estàndard baixa suggereix que aquesta experiència és menys comuna i es troba menys dispersa entre els participants, però té a veure el fet que és una variable dicotòmica.

Descriptius de les variables sobre la familiarització amb l'esdeveniment.

Taula 2. Descriptius de la mostra segons les variables sobre la familiarització amb l'esdeveniment

		Mostra	
Indicador	Variable	Mean	Std. Dev.
Haver experimentat un robatori	victima_robatori	0,489	0,500
Haver experimentat un atac terrorista	victima_terrorista	0,161	0,359
Haver experimentat un desastre natural	victima_dnatural	0,029	0,168
Observacions	241		

Font: Elaboració pròpia mitjançant el programa Stata i les dades de l'experiment

En primer lloc, en analitzar l'experiència d'un robatori, s'observa una mitjana de 0,489, la qual cosa implica que aproximadament el 48,9% de les persones de la mostra han estat víctimes d'un robatori en algun moment de la seva vida. Aquesta xifra ens indica que gairebé la meitat dels participants han experimentat aquesta situació, la qual cosa pot ser una dada rellevant per a comprendre la incidència de la delinqüència en la

societat actual. La desviació estàndard de 0,5 indica que existeix una distribució equilibrada entre aquells que han experimentat un robatori i aquells que no.

Quant a haver viscut un atac terrorista, es troba una mitjana de 0,161, la qual cosa implica que al voltant del 16,1% de les persones de la mostra han viscut aquesta experiència traumàtica. És important ressaltar que la desviació estàndard de 0,359 és relativament baixa, la qual cosa suggereix que hi ha una menor variabilitat en la presència d'aquesta mena d'esdeveniments entre els participants. Això indica que l'exposició a atacs terroristes ha estat menys comú en comparació amb altres riscos estudiats, com era d'esperar per el grau de probabilitat d'ocurrència dels esdeveniments.

Per últim, amb la mitjana més baixa d'experiència de l'esdeveniment, s'observa que aproximadament només el 2,9% de les persones de la mostra han estat víctimes d'un desastre natural, concretament de terratrèmols o huracans. Aquest percentatge relativament baix reflecteix que les experiències relacionades amb desastres naturals són encara menys freqüents en la mostra que un atac terrorista. La desviació estàndard de 0,168 suggereix que la variabilitat en la presència de desastres naturals entre els participants també és limitada, la qual cosa recolza la noció que aquesta és una experiència poc comuna en el context de l'estudi.

Descriptius de les variables sobre les dimensions culturals.

En la següent Taula 3, trobem els descriptius de les variables culturals que s'han dut a terme. En primer lloc, abordarem la dimensió PDI, composta per les variables "obediència_autoritat" i "no_qüestionar_gestió". La primera variable avalua la comoditat de les persones en obeir a una autoritat superior. Amb una mitjana de 4, s'observa que, en mitjana, els participants mostren una actitud neutral cap a seguir les ordres d'una autoritat major. La desviació estàndard de 2,395 indica que existeix una certa variabilitat en les respostes, la qual cosa assenyalava que algunes persones se senten més còmodes que unes altres en obeir a una autoritat superior.

D'altra banda, la variable "no_qüestionar_gestió" reflecteix l'opinió sobre si els empleats haurien de qüestionar les decisions dels directius. Amb una mitjana de 6,058, s'observa una tendència a considerar que els empleats no haurien de qüestionar les decisions dels

Taula 3. Descriptius de la mostra segons les variables sobre les dimensions culturals de Hofstede

		Mostra	
Indicador	Variable	Mean	Std. Dev.
<i>Poder de distància</i>			
Comoditat en obeir a una autoritat major.	obediencia_autoritat	4,900	2,395
Els empleats no haurien de qüestionar les decisions dels directius	no_qüestionar_gestio	6,058	2,629
<i>Tolerància a la incertesa</i>			
Necessitat de tenir cada part de la vida organitzada i planificada	organitzacio_vida	6,763	2,499
Comoditat en situacions improvisades i caòtiques	comoditat_caos	5,182	2,701
<i>Individualisme</i>			
Interessos individuals sobre els interessos grupals	conflicte_int	4,804	2,623
Ser responsable d'aconseguir l'èxit en lloc d'ajustar-se a la comunitat	exit_personal	3,721	2,927
<i>Masculinitat</i>			
Els homes resolen els problemes amb lògica i les dones amb intuïció	resolucio_prob	3,145	3,059
Preferència de gènere masculí en un alt càrrec laboral	preferencia_altcarrec	2,240	3,178
Observacions	241		

Font: Elaboració pròpia mitjançant el programa Stata i les dades de l'experiment

directius. La desviació estàndard de 2,629 indica que existeixen diferències en les respostes, encara que en menor mesura que en el cas de l'obediència a les autoritats.

Quant a la següent dimensió cultural, UAI, s'inclouen les variables "organitzacio_vida" i "comoditat_caos". La primera avalua la necessitat de tenir cada aspecte de la vida organitzat i planificat, obtenint una mitjana de 6,763. Això indica que, en mitjana, les persones de la mostra tenen una necessitat moderada de tenir organitzada i planificada cada aspecte de la seva vida. La segona, la variable "comoditat_caos" analitza la comoditat de les persones en situacions improvisades i caòtiques. Amb una mitjana de

5,182, se suggereix que els participants se senten relativament còmodes en aquesta mena de situacions, però sense un grau de significança destacat, ja que la puntuació es troba en una posició neutral en l'escala ponderada.

En relació a la dimensió IND, d'individualisme vs. col·lectivisme, s'analitzen les següents variables. La primera variable, "conflicte_int", avalua la valoració dels interessos individuals per sobre dels interessos del grup. S'obté una mitjana de 4,804, la qual cosa indica una tendència moderada a valorar els interessos del grup per sobre dels interessos individuals, ja que la puntuació en l'escala d'acord és inferior a la mitjana.

Adicionalment, la variable "exit_personal" avalua la preferència per assumir la responsabilitat d'aconseguir l'èxit personal en lloc d'adaptar-se a la comunitat. Amb una mitjana de 3,721, s'observa una tendència moderada a ajustar-se a la comunitat en lloc de valorar la responsabilitat personal per a aconseguir l'èxit. Aquests resultats suggereixen que en el context avaluat, existeix una inclinació cap a la valoració dels interessos del grup sobre els interessos individuals i una moderada preferència per adaptar-se a la comunitat en lloc de buscar l'èxit personal de manera independent.

Finalment, ens trobem amb la dimensió MAS, referent a la masculinitat i feminitat, en la qual s'ha indagat sobre els rols de gènere, concretament en l'àmbit laboral. En aquest context, es van considerar dues variables. La primera variable, "resolucio_prob", que avalua la creença en la diferència de gènere en la resolució de problemes, obtenint-se una mitjana de 3,145. Això indica que, en mitjana, existeix una creença en la diferència de gènere.

Tot i això, no es pot concloure si els enquestats estan en desacord que els homes utilitzen més la lògica i les dones utilitzen més la intuïció per a resoldre problemes, si consideren que aquests elements són clau en tots dos gèneres, o si pensen que no tenen rellevància en la resolució de problemes. La desviació estàndard de 3,059 revela que existeixen àmplies diferències en les respostes, aspecte que implica una diversificació d'opinions respecte a les diferències de gènere en l'àmbit laboral i els rols preestablerts per a cada grup.

A més, es va analitzar la variable "preferencia_altcarrec", que avalua la preferència per una major presència de gènere masculí en alts càrrecs laborals en lloc de femení. Amb una mitjana de 2,240, s'observa una baixa preferència per aquesta situació en mitjana.

En aquesta secció s'aprecia de manera bastant clara que els rols en l'alta direcció estan canviant i les diferències de gènere s'estan transformant. La desviació estàndard de 3,178 indica que algunes persones tenen una preferència més pronunciada per la presència de gènere masculí en alts càrrecs que unes altres. És important destacar que aquestes interpretacions es basen en les mitjanes obtingudes i que existeixen diferències individuals en les respostes. Aquestes troballes ofereixen una comprensió inicial sobre l'actitud cap un dels extrems de cada dimensió cultural en la mostra analitzada. Per tant, per determinar quines són les raons que justifiquen aquestes oscil·lacions, s'han estudiat i es veuran reflectits en les següents anàlisis.

4.3.2 Anàlisi de regressions

En el present estudi, es realitzarà una anàlisi exhaustiva sobre la influència de variables relacionades amb l'experiència de viatjar, la familiaritat amb els esdeveniments i les dimensions culturals, sobre la percepció de risc. Amb la finalitat d'abordar aquestes relacions, s'empraran tres models de regressió diferents, cadascun corresponent a un grup específic de variables. Aquest enfocament permetrà una comprensió més profunda dels factors que incideixen en la percepció de risc.

Model de regressió 1 – Experiència de viatjar

El primer model de regressió se centra en les variables d'experiència de viatjar. La recerca analitza com l'experiència prèvia dels individus pot influir en la seva intenció de viatjar, particularment les característiques dels seus viatges anteriors en cas d'haver-los realitzat. S'avalua l'impacte del nombre de viatges realitzats fora del país i les destinacions visitades, així com la preferència de companyia per a viatjar i si han tingut experiències de viatge de més de dues setmanes consecutives en un any, en relació amb l'augment de la intenció de viatjar, que correspon a la reducció de la percepció de risc.

La variable "viatges_int" revela coeficients de -0,022 per a Israel, 0,226 per a Sud-àfrica i 0,133 per al Japó. Els p-valors indiquen la significança estadística de cada coeficient. En aquest cas, només el coeficient corresponent a Sud-àfrica és significativament diferent de zero ($p < 0,05$). Això suggereix que no existeix una relació significativa entre

Taula 4. P-valor i coeficient de les regressions comparant la probabilitat de viatjar segons les variables de l'experiència de viatjar.

Variable	Variables l'experiència de viatjar								R ²
	viatges_int		viatge_companyia		viatge_ultims_int		viatge_prolongat		
	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	
Israel	-0,022	0,841	-0,288	0,264	0,102	0,261	0,095	0,800	0,0066
Sud-àfrica	0,226	0,042**	-0,238	0,340	-0,877	0,699	0,179	0,625	0,0268
Japó	0,133	0,272	-0,050	0,853	-0,553	0,027**	0,387	0,338	0,0261
Total	241								

Nota: Error estàndard entre parèntesis (** p<0.01, * p<0.05, * p<0.1).

Font: Elaboració pròpia mitjançant el programa Stata i les dades de l'experiment

la probabilitat de viatjar a Israel i el Japó amb la quantitat de viatges internacionals realitzats durant un període d'un any.

No obstant això, en el cas de Sud-àfrica, s'observa una relació significativa, encara que moderada, on un major nombre de viatges internacionals s'associa amb un augment del 0,226 en la intenció de viatjar. Per contra, per a Israel, la tendència és negativa, en contraposició a Sud-àfrica i el Japó, la qual cosa implica que a mesura que augmenta el nombre de viatges internacionals realitzats per l'individu, disminueixen les probabilitats de viatjar a Israel.

Quant a la variable "viatge_companyia", els coeficients són -0,288 per a Israel, -0,238 per a Sud-àfrica i -0,050 per al Japó. Els p-valors indiquen que cap dels coeficients és significativament diferent de zero ($p > 0,05$) en cap dels països. Això suggereix que no hi ha una relació significativa entre la probabilitat de viatjar i la preferència de companyia als països analitzats. No obstant això, es pot observar una tendència negativa en els tres països. Això es pot explicar argumentant que els individus prefereixen viatjar solos o amb amics, ja que quan disminueix la variable, s'allunya de les opcions de viatjar en família o amb companys de treball, entre altres. Per tant, els enquestats estan més inclinats a viatjar a aquests països sempre que ho facin solos o amb amics (veure Taula 1).

Passant a la variable "viatge_ultims_int", s'observen coeficients de 0,102 per a Israel, -0,877 per a Sud-àfrica i -0,553 per al Japó. Els p-valors indiquen que el coeficient per al Japó és significativament diferent de zero a un nivell de significança del 5% ($p < 0,05$).

Això indica que hi ha una relació significativa entre la probabilitat de viatjar al Japó i la quantitat de destins internacionals o nacionals visitats en un període d'un any. Atès que el coeficient és negatiu, això implica que la probabilitat de viatjar al Japó disminuirà si l'individu no ha realitzat cap viatge internacional (valor igual a 0) o només ha realitzat viatges nacionals (valor igual a 1). D'altra banda, Sud-àfrica mostra una tendència similar, però sense una relació significativa, igual que Israel. No obstant això, en aquest cas, la tendència és positiva, cosa que significa que com menys experiència tingui l'individu a realitzar viatges internacionals, major serà la probabilitat de viatjar a Israel. Aquesta relació pot explicar-se pel fet que aquests individus no tenen la familiarització amb els riscos associats que sí que tenen els viatgers més experimentats, i per tant, no consideren a Israel com un destí de risc, la qual cosa no disminueix la seva probabilitat de viatjar, tal com va estudiar Genç (2018).

En relació a la variable "viatge_prolongat", els coeficients associats són 0,095 per a Israel, 0,179 per a Sud-àfrica i 0,387 per al Japó. Els p-valors indiquen que cap dels coeficients és significativament diferent de zero ($p > 0,05$) en cap dels països. Això suggereix que no hi ha una relació significativa entre la probabilitat de viatjar i haver realitzat viatges de més de dues setmanes consecutives en un període d'un any, a pesar que aquest factor proporciona cert grau d'experiència en el viatger. No obstant això, la tendència és positiva en els tres països, la qual cosa indica que existeix una relació entre passar més temps viatjant i percepció de risc menor per viatjar al destí, encara que no aconsegueix significança estadística.

En resum, els resultats d'aquesta anàlisi de regressió indiquen que l'experiència amb els esdeveniments estudiats no es relaciona de manera significativa amb les variables de probabilitat de viatjar en els tres països analitzats. Per tant, s'accepta la hipòtesi H1, atès que encara que els resultats significatius són escassos, la tendència general suggereix que l'experiència es relaciona amb un augment en la intenció de viatjar (Perpiña et al., 2017) i per tant la reducció en la percepció de risc, en el cas del Japó i Sud-àfrica. S'observa una relació significativa entre la probabilitat de viatjar i l'experiència quant als destins internacionals més recents en el cas de Sud-àfrica.

No obstant això, el país que contradiu l'acceptació total de la hipòtesi és Israel, on un major nombre de viatges internacionals es relaciona amb una menor probabilitat de viatjar a aquest destí. Això pot haver-se del fet que els enquestats tenen en compte els

riscos associats amb ser víctimes d'un atac terrorista, a diferència dels riscos de robatori o desastres naturals.

Model de regressió – Familiaritat amb l'esdeveniment

El segon model de regressió s'enfocarà en les variables de familiaritat de l'esdeveniment, centrant-se en l'experiència de tres esdeveniments o riscos concrets: ser víctima de robatori, d'un atac terrorista i de desastres naturals com a huracans o terratrèmols. L'objectiu d'aquest model és analitzar com la familiaritat amb aquests esdeveniments pot influir en unes certes variables d'interès.

Taula 5. p-valor i coeficient de les regressions comparant la probabilitat de viatjar segons les variables de familiaritat amb l'esdeveniment.

Variable	Variables familiaritat amb l'esdeveniment						R ²
	víctima_robatori		víctima_terrorista		víctima_dnatural		
	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	
Israel	-0,511	0,157	1,956	0,075*	0,274	0,581	0,0233
Sud-àfrica	-0,401	0,260	-0,118	0,913	0,460	0,349	0,0090
Japó	-0,400	0,305	-0,096	0,935	0,608	0,259	0,0097
Total	241						

Nota: Error estàndard entre parèntesis (** p<0.01, * p<0.05, * p<0.1).

Font: Elaboració pròpia mitjançant el programa Stata i les dades de l'experiment

En primer lloc, es va analitzar la variable "víctima_robatori", on es van observar coeficients de -0,511 per a Israel, -0,401 per a Sud-àfrica i -0,400 per al Japó. Els p-valors associats a aquests coeficients van ser 0,157, 0,260 i 0,305, respectivament. Els resultats indiquen que cap dels coeficients és significativament diferent de zero ($p > 0,05$) en cap dels països. Encara que la falta de significança estadística no permet afirmar una relació entre haver estat víctima de robatori i la probabilitat de viatjar, s'observa una tendència negativa en els coeficients per a Israel, Sud-àfrica i el Japó.

Això suggereix que haver estat víctima de robatori podria tenir una influència negativa en la probabilitat de viatjar en aquests països. Encara que aquestes tendències no aconsegueixen la significança estadística, és interessant destacar la consistència en la direcció dels coeficients, la qual cosa recolza l'acceptació parcial de la H1.

Quant a la variable "víctima_terrorista", es van obtenir coeficients de 1,956 per a Israel, -0,118 per a Sud-àfrica i -0,096 per al Japó. Els p-valors associats a aquests coeficients van ser 0,075, 0,913 i 0,935, respectivament. S'observa que el coeficient per a Israel és significativament diferent de zero a un nivell de confiança del 90% ($p < 0,1$), la qual cosa indica una relació significativa entre haver estat víctima d'un atac terrorista a Israel i la probabilitat de viatjar. No obstant això, els p-valors per a Sud-àfrica i el Japó són majors a 0,05, la qual cosa suggereix que no existeix una relació significativa entre aquesta variable i la probabilitat de viatjar en aquests països.

Aquests resultats recolzen la conclusió que la influència d'haver estat víctima d'un atac terrorista en la probabilitat de viatjar és específica d'Israel. A més, s'observa una tendència positiva en el coeficient per a Israel i una tendència negativa per a Sud-àfrica i el Japó, indicant possibles patrons en les dades. Resulta curiós que existeixi una tendència positiva cap a viatjar a Israel després d'haver experimentat un atac terrorista, considerant que és un destí amb el risc de terrorisme.

Estudis anteriors, com els de Radu (2002) i el cas de l'atac a Egipte en 1992 (Aziz, 1995), han indicat que aquest tipus d'esdeveniments generalment porten a una menor intenció de viatjar i una disminució en l'arribada de turistes a la destinació. Possibles raons podrien ser l'interès a recuperar-se d'aquests esdeveniments, la percepció de mitigació de riscos i protocols de seguretat proposats pel país, així com altres factors com l'interès per la cultura o la possibilitat de comptar amb una assegurança de viatge una vegada en la destinació.

En relació a la variable "víctima_dnatural", es van obtenir coeficients de 0,274 per a Israel, 0,460 per a Sud-àfrica i 0,608 per al Japó. Els p-valors associats a aquests coeficients van ser 0,581, 0,349 i 0,259, respectivament. Igual que en el cas d'haver estat víctima de robatori, cap dels coeficients és significativament diferent de zero ($p > 0,05$) en cap dels països. Això recolza la conclusió que no existeix una relació significativa entre haver experimentat un desastre natural i la probabilitat de viatjar en cap dels països analitzats. A diferència de les variables anteriors, haver experimentat un desastre natural no sembla tenir una influència consistent en la probabilitat de viatjar en aquests països, ja que no s'observen tendències clares en els coeficients.

Després d'analitzar els resultats, es pot concloure que existeix una acceptació parcial de la H2. S'observa que en el cas de ser víctima de robatori, s'evidencia una reducció

en la intenció de viatjar a causa d'una major percepció de risc. Així mateix, s'observa una tendència similar en els atacs terroristes, amb excepció del cas d'Israel prèviament esmentat. No obstant això, és important destacar que els resultats obtinguts no aconsegueixen la significança estadística necessària, la qual cosa implica que no es pot afirmar amb certesa l'existència de la relació entre aquestes variables. Aquest fet es pot explicar gràcies a Neumayer (2011), que argumenta la inexistència de percepció de risc degut a la manca de vivències prèvies respecte aquests riscos determinats. A més, el fet que la variable de la vivència d'un desastre natural no s'identifiqui una tendència clara en relació a la percepció del risc o la intenció de viatjar, afecta a l'acceptació total de la H2.

Model de regressió – Dimensions culturals

El tercer model de regressió s'enfocarà en les variables culturals que identifiquen les quatre dimensions de Hofstede (2011), les quals s'exploren en aquest estudi. Es buscarà determinar si la cultura dels individus enquestats exerceix un paper crucial en la determinació de la seva intenció de viatjar. Aquestes dimensions inclouen el poder de distància, la tolerància a la incertesa, l'individualisme i la masculinitat. Per a cada dimensió, es consideraran dos valors diferents, els quals van ser avaluats a través de dues preguntes diferents en el qüestionari.

Taula 6. P-valor i coeficient de les regressions comparant la probabilitat de viatjar segons les variables culturals.

Variable	Variables culturals								R ²
	PDI		UAI		IND		MAS		
	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	Coef.	P-valor	
Israel	0,078	0,266	-0,040	0,574	0,062	0,473	0,010	0,888	0,0652
	0,154	0,015**	0,172	0,010**	-0,031	0,689	0,105	0,134	
Sud-àfrica	-0,062	0,374	-0,027	0,697	0,012	0,880	-0,022	0,751	0,0383
	0,126	0,046**	0,103	0,116	0,04	0,949	0,073	0,289	
Japó	-0,133	0,085*	-0,105	0,176	0,087	0,348	-0,043	0,579	0,0278
	0,031	0,649	0,074	0,299	-0,076	0,369	0,077	0,311	
Total	241								

Nota: Error estàndard entre parèntesis (***) p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1).

Font: Elaboració pròpia mitjançant el programa Stata i les dades de l'experiment

En el cas d'Israel, s'ha observat que PDI presenta un coeficient positiu de 0,078 amb un p-valor de 0,266 per a la primera variable, obediència a l'autoritat. Encara que aquesta relació no aconsegueix significança estadística, la segona variable relacionada amb No qüestionar la gestió dels directius sí que mostra una significança a un nivell de confiança del 95%. Aquests resultats suggereixen que a mesura que augmenta la distància en el poder, és a dir, a mesura que les diferències d'estatus social es tornen més pronunciades, també augmenta la probabilitat que les persones tinguin la intenció de viatjar a Israel, en percebre un menor risc associat amb el destí.

D'altra banda, en relació amb UAI, s'observa un coeficient negatiu de -0,040 amb un p-valor de 0,574. Encara que aquest coeficient no és significatiu en la primera variable, en la segona variable mostra un p-valor per sota del 99% de confiança, la qual cosa indica que a mesura que augmenta l'índex de tolerància a la incertesa, disminueix el risc percebut i, en conseqüència, augmenta la intenció de viatjar.

A més, es pot observar una possible tendència en la qual, a mesura que augmenta la distància en el poder, hi hagi un increment en la intenció de viatjar a Israel. No obstant això, aquesta relació no aconsegueix significança estadística. D'altra banda, en contrast amb PDI, quan hi ha un increment en l'índex UAI, s'observa un augment en la percepció de risc i, per tant, una reducció en la intenció de viatjar. No es va trobar una relació significativa entre les dimensions de IND i MAS i la intenció de viatjar a Israel, ja que la seva contribució al resultat és mínima.

En el cas de Sud-àfrica, s'observa que PDI presenta un coeficient negatiu de -0,062 amb un p-valor de 0,374 en relació amb la variable de, obediència a l'autoritat. No obstant això, el resultat es torna significatiu en la segona variable ($p < 0,05$). Això indica que la distància en el poder influeix de manera significativa en la intenció de viatjar a Sud-àfrica. D'altra banda, UAI també mostra coeficients negatius de -0,027 i 0,103, amb p-valoris de 0,697 i 0,116 respectivament, la qual cosa indica que no existeix una relació significativa entre aquesta dimensió i la intenció de viatjar. A més, les dimensions de IND i MAS tampoc estan significativament relacionades amb la intenció de viatjar a Sud-àfrica, ja que els seus coeficients difereixen de manera insignificant de 0.

En el cas del Japó, s'observa que la dimensió PDI) mostra un coeficient negatiu de -0,133 amb un p-valor de 0,085. Encara que aquesta relació no aconsegueix la significança estadística convencional ($p < 0,05$), suggereix una tendència cap a una

influència negativa de la distància en el poder en la intenció de viatjar al Japó amb un nivell de confiança del 90%. D'altra banda, UAI, IND i MAS tampoc estan significativament relacionats amb la intenció de viatjar al Japó, ja que els coeficients d'una de les dues variables en cada dimensió presenten una relació negativa i el p-valor continua sent no significatiu.

Finalment, a partir dels resultats no significatius, es pot observar que les dimensions culturals tenen una influència limitada en la intenció de viatjar a aquests destins. Les relacions observades són febles i no aconsegueixen la significança estadística en la majoria dels casos. Això suggereix que altres factors no abordats en l'anàlisi poden tenir un paper més rellevant en la intenció de viatjar a Israel, Sud-àfrica i el Japó. És necessari considerar altres aspectes, com a factors econòmics, polítics, històrics o promocionals, per a comprendre de manera més completa les raons darrere de la intenció de viatjar a aquests destins. No obstant, quan des del punt de vista de la cultura varia la percepció de risc, es relaciona amb valors negatius, com s'han presentat en aquest estudi, reforçant les declaracions de (Bigne et al., 2001).

Per tant, la hipòtesi H3 ha estat acceptada parcialment a causa de la verificació parcial de les subhipòtesi 3.A i 3.B, mentre que les subhipòtesi 3.C i 3.D han estat rebutjades. Això implica que les dimensions culturals no tenen una influència significativa en la intenció de viatjar als països analitzats. No obstant això, és important tenir en compte que aquests resultats es basen en l'anàlisi de regressió lineal múltiple i en les variables utilitzades.

5 Conclusió

Les percepcions de risc dels turistes varien segons la seva familiaritat amb el destí i la seva cultura nacional, especialment en relació amb fenòmens naturals i factors humans com a terratrèmols, huracans, terrorisme i violència física. Aquests aspectes tenen un impacte significatiu en la seguretat d'un país (Pizam & Mansfeld, 1996) i han de ser tinguts en compte per les destinacions turístiques en proporcionar informació i mesures de seguretat adequades (Zhang et al. 2009; Genç, 2018). És fonamental considerar les diferències individuals i culturals en la percepció de risc per a garantir la protecció i tranquil·litat dels turistes.

La cultura exerceix un paper fonamental en com les persones perceben i responen al risc (Reisinger & Mavondo, 2005). Els valors, creences i normes culturals influeixen en la forma en què els individus avaluen i manegen les situacions de risc (Ogden & Cheng, 2011). Per exemple, en algunes cultures, la tolerància a la incertesa pot ser baixa, la qual cosa porta a una major preocupació per la seguretat i una major demanda de mesures de seguretat rigoroses. D'altra banda, en cultures on la tolerància a la incertesa és alta, és possible que les persones siguin més flexibles i estiguin disposades a assumir uns certs riscos (Kozak et al., 2007).

A més, els aspectes sociopolítics i l'estabilitat d'un país també influeixen en la percepció de risc i en la seguretat percebuda pels turistes. Un entorn polític estable i segur genera confiança en els visitants i promou la sensació de seguretat. Per contra, situacions de conflicte, inestabilitat o alta incidència de delictes poden disminuir la percepció de seguretat i afectar negativament l'afluència turística (Aday & Yener, 2018).

Concretament, les dimensions culturals definides per Hofstede (2011) com la distància de poder, la tolerància a la incertesa, l'individualisme i la masculinitat influeixen en la forma en què les persones avaluen el risc i prenen decisions (Fuchs & Reichel, 2004). A més, aquestes dimensions tenen implicacions importants per al turisme. És important tenir en compte aquesta diversitat cultural i familiaritat amb el destí per a promoure un turisme responsable i sostenible.

Per tant, aquest estudi ha proporcionat informació valuosa sobre les preferències i comportaments dels enquestats en relació amb els viatges internacionals i com la percepció de risc cultural influeix en la presa de decisions de viatge. Els resultats revelen

que la majoria dels enquestats tendeixen a preferir viatjar acompanyats, ja sigui amb amics o familiars, i que han visitat en mitjana dues destinacions en els seus últims viatges internacionals. A més, aproximadament la meitat dels enquestats ha viatjat durant períodes prolongats, la qual cosa complementa la seva experiència com a viatgers.

En termes de la relació entre l'experiència de viatge i la intenció de viatjar a països específics (Perpiña et al., 2019), com Israel, Sud-àfrica i el Japó, s'ha trobat que el nombre de viatges internacionals realitzats té una relació positiva moderada amb la intenció de viatjar a Sud-àfrica, on un major nombre de viatges internacionals s'associa amb un augment en la intenció de viatjar a aquest país. També es va trobar una tendència negativa en la intenció de viatjar a Israel a mesura que augmenta el nombre de viatges internacionals realitzats.

Quant a la familiaritat amb els diferents riscos exposats (Milman & Pizam, 1995) en les ofertes de viatge, com sofrir un robatori, atacs terroristes o desastres naturals, es va observar una tendència negativa en la relació entre haver estat víctima de robatori i la intenció de viatjar als països analitzats. No obstant això, haver estat víctima d'un atac terrorista a Israel augmentava la intenció de viatjar, la qual cosa indica que el risc percebut era menor per diferents raons. Contràriament als estudis de Seabra et al. (2013), els quals afirmen la reducció d'arribada de turistes davant de la possibilitat de viatjar a un destí on existeix perill d'atacs terroristes. A més, aquestes aportacions, generalment, complementen l'estudi de Neumayer (2011), que explica que els turistes que rares vegades o mai han experimentat situacions perilloses tenen una menor percepció de risc durant els seus viatges, tot i ser destins considerats de risc.

L'anàlisi de les variables culturals ha revelat resultats rellevants en aquesta recerca que complementen els estudis de Hofstede (2001, 2011) y Rajh (2016). Respecte a la dimensió de distància de poder (PDI), s'observa que a mesura que augmenta la distància en el poder, és a dir, les diferències d'estatus social es tornen més pronunciades, augmenta la probabilitat que les persones tinguin la intenció de viatjar a Israel i Sud-àfrica en reduir el risc percebut del destí. Això implica que la percepció del risc és menor com més gran és la distància en el poder. Això pot explicar-se per la confiança que dipositen en els governs per a proporcionar un nivell de seguretat concorde als riscos presents en cada destí, entre altres raons. D'altra banda, s'ha

experimentat una disminució en la intenció de viatjar al Japó a mesura que augmenta la distància en el poder.

Quant a la dimensió de tolerància a la incertesa (UAI), s'observa que aquells que tenen major evitació de la incertesa tenen una major percepció del risc i disminueix la seva intenció de viatjar als tres destins. També s'ha trobat una tendència moderada cap al col·lectivisme sobre l'individualisme i una creença en la diferència de gènere en la resolució de problemes en l'àmbit laboral, encara que amb variabilitat en les respostes. No obstant això, aquestes tendències i valoracions generals a penes són significatives, ja que no es reflecteixen en la intenció de viatjar segons les dimensions d'individualisme i masculinitat en cap dels països analitzats.

En conclusió, aquest estudi proporciona una visió integral sobre l'efecte cultural de la percepció de risc en la presa de decisions de viatge. Els resultats suggereixen que l'experiència de viatge, les experiències negatives amb els esdeveniments i les variables culturals poden influir en la intenció de viatjar, encara que es requereix més recerca per a establir conclusions fermes. A més, es destaca la importància de considerar altres factors, com el context socioeconòmic i les preferències individuals, en futures recerques per a obtenir una comprensió més completa dels factors que influeixen en les decisions de viatge.

5.1 Implicacions per a l'administració d'empreses y la gestió de la innovació

L'estudi titulat "Valorar l'efecte cultural de la percepció de risc en la presa de decisió d'un viatge" ofereix una perspectiva valuosa sobre la relació entre els valors culturals i les decisions de viatge. Aquestes troballes tenen implicacions significatives per a l'administració d'empreses i la gestió de la innovació en l'àmbit turístic principalment.

El mercat turístic és altament variable i subjecte a canvis imprevistos. Les empreses han de ser conscients d'aquesta variabilitat i estar preparades per a adaptar els seus serveis en funció dels esdeveniments i les percepcions canviants. La gestió empresarial ha de ser flexible i àgil per a respondre a les fluctuacions del mercat i anticipar-se a les necessitats i expectatives dels viatgers. A més, les destinacions turístiques competeixen en un mercat global per atreure als viatgers, per la qual cosa és crucial comprendre les

preferències i expectatives culturals dels diferents segments de viatgers i diferenciar-se de la competència.

La recerca també destaca la importància de la gestió de la innovació en el sector turístic. Les empreses poden desenvolupar nous serveis i experiències turístiques que abordin les preocupacions i expectatives dels viatgers en relació amb la seguretat, la cultura i altres aspectes rellevants. Això ajuda a diferenciar a les empreses en un mercat altament competitiu i a satisfer les necessitats canviants dels viatgers. Això implica considerar aspectes com el menjar, les tradicions, els idiomes i les preferències específiques de cada cultura. La gestió empresarial ha de fomentar la inclusió i la diversitat, tant en la planificació de productes i serveis turístics com en l'atenció al client.

Es presenten altres implicacions, com en les recerques de mercat i anàlisi de segmentació, per poder identificar els grups culturals més propensos a visitar determinats destins i adaptar la seva proposta, així com desenvolupar productes i serveis específics per a cada grup cultural i característiques individuals. A més, la gestió de la reputació és crucial per a atreure turistes. La percepció del risc i els factors culturals influeixen en les decisions de viatge, per la qual cosa s'han d'implementar les mesures de seguretat adequades per a millorar la percepció del risc i fomentar una imatge positiva del destí.

Finalment, la col·laboració públic-privada és fonamental per a abordar els desafiaments comuns en el sector turístic, ja que treballar en conjunt amb organismes governamentals, agències de turisme i altres entitats rellevants pot promoure destinacions turístiques, establir polítiques favorables al turisme i reforçar les aliances entre països amb característiques similars. Aquesta col·laboració augmenta la competitivitat d'un destí i atreu a un major nombre de viatgers. Finalment, també s'implica en la necessitat de realitzar una anàlisi contínua de les tendències del mercat, les preferències dels viatgers i els canvis en els factors culturals i socioeconòmics. Això permet anticipar-se a les necessitats emergents dels viatgers i adaptar les estratègies de manera proactiva, buscant oportunitats de negoci en un mercat en constant evolució.

5.2 Limitacions y recomanacions

En l'àmbit de la gestió empresarial, és fonamental comprendre que les decisions de viatge són multifacètiques i presenten diversos desafiaments. Si bé els aspectes culturals poden proporcionar informació valuosa, no han de considerar-se com els únics determinants. És necessari realitzar estudis exhaustius que abordin tant els factors culturals com altres elements rellevants per a comprendre la percepció del risc i les decisions de viatge.

Aquest estudi inicial sobre la relació entre els valors culturals i les decisions turístiques és valuós com a punt de partida, però s'han de reconèixer les limitacions i dificultats inherents. Per a obtenir una comprensió més precisa del comportament dels viatgers, es necessiten recerques futures que abordin altres factors i realitzin estudis més amplis, augmentant la grandària de la mostra i dedicant més temps i recursos a recerques en el mateix camp d'estudi.

És important considerar, per tant, les limitacions de l'estudi i la seva aplicabilitat en el context empresarial. Els resultats es basen en una anàlisi de regressió múltiple realitzat en Stata. La incorporació i utilització de mètodes junt amb les regressions lineals, com a entrevistes i grups focals, pot brindar una comprensió més profunda dels destins i les preferències dels viatgers, permetent a les empreses adaptar les seves ofertes i serveis de manera més efectiva.

A més, l'estudi es va centrar principalment en l'enfocament de Hofstede (2011), deixant de costat altres factors que també poden influir en les decisions de viatge, i que son considerats aspectes rellevants en la cultura com la religió, l'idioma, la família, entre d'altres. Es requereix una recerca més àmplia i integral que abordi aquests factors addicionals per a obtenir una comprensió més completa de les motivacions i preferències dels viatgers.

Per últim, aquesta investigació s'ha dut a terme amb un nombre baix d'observacions i un enfocament limitat en un aspecte de la cultura són importants de considerar. La grandària reduïda de la mostra pot comprometre la representativitat i generalització dels resultats a una població més àmplia, sobretot respecte la cultura, ja que existeixen gran

quantitat de variables y factors influents en la presa de decisions dels turistes. A més, es presenta la possibilitat d'un biaix de selecció, atès que la mostra està composta per un nombre limitat de participants provinents de pocs orígens diferents afectant la representativitat i limita la validesa externa dels resultats.

És recomanable abordar aquestes limitacions en futurs estudis. Augmentar la grandària de la mostra permetrà resultats més sòlids i representatius, diversificar els orígens dels participants capturarà la diversitat de perspectives i enfocaments, i considerar els factors socials, històrics i econòmics rellevants ajudarà a interpretar adequadament els resultats. En abordar aquestes limitacions i seguir aquestes recomanacions en futurs estudis, s'obtindrà una comprensió més completa i precisa de la relació entre la cultura i l'aspecte avaluat, la qual cosa proporcionarà una base sòlida per a la presa de decisions i la implementació d'estratègies en diversos àmbits.

6. Referències bibliogràfiques

- Adam, I. (2015). Backpackers' risk perceptions and risk reduction strategies in Ghana. *Tourism Management*, 49, 99–108.
- Aday, M. S., & Yener, M. (2018). The role of safety and security in destination choice: A cross-national study.
- Aziz, H. (1995). Understanding attacks on tourists in Egypt. *Tourism Management*, 16(2), 91–95.
- Baloglu, S., & McCleary, K. W. (1999). A model of destination image formation. *Annals of Tourism Research*, 26(4), 868-897. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(99\)00030-4](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(99)00030-4)
- Becken, S., Füssel, H.-M., & Hare, W. (2014). Global environmental change and tourism. In M. Robinson, S. Gössling, & C. Scott (Eds.), *The Routledge Handbook of Tourism and Sustainability* (pp. 26-41). Routledge.
- Berli, A., & Martín, J. D. (2004). Factors influencing destination image. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 657-681. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2004.01.010>
- Bigne, J. E., Sanchez, M. I., & Sanchez, J. (2001). Tourism image, evaluation variables and after purchase behaviour: inter-relationship. *Tourism management*, 22(6), 607-616. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(01\)00035-8](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(01)00035-8)
- Boholm, A. (1998). Comparative studies of risk perception: a review of twenty years of research. *Journal of risk research*, 1(2), 135-163. <https://doi.org/10.1080/136698798377231>
- Bontempo, R.N., Bottom, W.P. & Weber, E.U. (1997) Cross-cultural differences in risk perception: A model-based approach, *Risk Analysis*, 17, pp. 479–488. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6924.1997.tb00888.x>

- Brenot, J., Bonnefous, S., & Marris, C. (1998). Testing the cultural theory of risk in France. *Risk analysis*, 18(6), 729-739. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6924.1998.tb01116.x>
- Brug, J., Aro, A. R., Oenema, A., De Zwart, O., Richardus, J. H., & Bishop, G. D. (2004). SARS risk perception, knowledge, precautions, and information sources, the Netherlands. *Emerging infectious diseases*, 10(8), 1486. <https://doi.org/10.3201%2F1008.040283>
- Buckley, R., Gretzel, U., Scott, D., Weaver, D., & Becken, S. (2015). Tourism megatrends. *Tourism Recreation Research*, 40(1), 59-70. <https://doi.org/10.1080/02508281.2015.1005942>
- Camilleri, M. A. (2018). Travel marketing, tourism economics and the airline product: An introduction to theory and practice. *Springer International Publishing*. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-49849-2>
- Chang, L., & Arkin, R. M. (2002). Materialism as an attempt to cope with uncertainty. *Psychology & Marketing*, 19(5), 389-406. <https://doi.org/10.1002/mar.10016>
- Chen, N., Qiao, G. H., & Liu, L. (2009). Tourism association studies risk perception and outbound tourists travel preferences—Tourists in Beijing. *Geography*, 6(97-102).
- Choi, K. H., Kim, M., & Leopkey, B. (2019). Prospective tourists' risk perceptions and intentions to travel to a mega-sporting event host country with apparent risk. *Journal of Sport & Tourism*, 23(2-3), 97-114. <https://doi.org/10.1080/14775085.2020.1715826>
- Connection, C. C. (1987). The Search for culture-free dimensions of culture: The Chinese culture connection. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 18(2), 143-164.
- Coshall, J. T. (2000). Tourism and terrorism: a hotel industry perspective. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 12(2), 107-114.

- Cui, F., Liu, Y., Chang, Y., Duan, J. & Li, J. (2016). An overview of tourism risk perception. *Natural Hazards*, 82(1), 643-658. <https://doi.org/10.1007/s11069-016-2208-1>
- Dann, G. M. (1977). Anomie, ego-enhancement and tourism. *Annals of tourism research*, 4(4), 184-194. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(77\)90037-8](https://doi.org/10.1016/0160-7383(77)90037-8)
- Deng, J., & Ritchie, B. W. (2018). A meta-analysis of the impact of terrorism on tourism. *Journal of Travel Research*, 57(8), 1111-1124.
- Deng, R., & Ritchie, B. W. (2018). International university students' travel risk perceptions: An exploratory study. *Current Issues in Tourism*, 21(4), 455–476.
- Douglas, M. (1978). Cultural bias (No. 35). London: Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.
- Douglas, M., & Wildavsky, A. B. (1982). Risk and culture: An essay on the selection of technical and environmental dangers. University of California Press
- Dowling, R. K. (2013). Global geotourism—an emerging form of sustainable tourism. *Czech journal of tourism*, 2(2), 59-79. <https://doi.org/10.2478/cjot-2013-0004>.
- Drabek, T. (2009). The human side of disaster. Boca Raton, FL: CRC Press.
- Duval, M. R. A., Cheng, M. K. C., Oh, K. H., Saraf, R., & Seneviratne, M. (2014). Trade integration and business cycle synchronization: A reappraisal with focus on Asia. International Monetary Fund.
- Espiner, S., & Becken, S. (2014). Tourist towns on the edge: Conceptualising vulnerability and resilience in a protected area tourism system. *Journal of Sustainable Tourism*, 22(4), 646-665. <https://doi.org/10.1080/09669582.2013.855222>

- Estevão, C., & Costa, C. (2020). Natural disaster management in tourist destinations: a systematic literature review. *European Journal of Tourism Research*, 25, 2502. <https://doi.org/10.54055/ejtr.v25i.417>
- Finucane, M. L., Slovic, P., Mertz, C. K., Flynn, J., & Satterfield, T. A. (2000). Gender, race, and perceived risk: The 'white male' effect. *Health, Risk & Society*, 2(2), 159-172. <https://doi.org/10.1080/713670162>
- Fuchs, G., & Reichel, A. (2004). Cultural differences in tourist destination risk perception: An exploratory study. *Tourism*, 52(1), 21-37.
- Garg, A. (2015). Travel risks vs tourist decision making: A tourist perspective. *International Journal of Hospitality & Tourism Systems*, 8(1), 1-9.
- Genç, R. (2018). Catastrophe of Environment: The impact of natural disasters on tourism industry. *Journal of Tourism & Adventure*, 1(1), 86-94. <https://doi.org/10.3126/jota.v1i1.22753>
- Gibson, H., & Yiannakis, A. (2002). Tourist roles: Needs and the lifecourse. *Annals of tourism research*, 29(2), 358-383. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(01\)00037-8](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(01)00037-8)
- Giddens, A. (1991). *Modernity and self-identity: Self and society in the late modern age*. Stanford university press.
- Han, J.Y. (2005) *The relationships of perceived risk to personal factors, knowledge of destination, and travel purchase decisions in international leisure travel*, PhD dissertation, Department of Hospitality and Tourism Management, Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Hofstede, G. (2001). Culture's recent consequences: Using dimension scores in theory and research. *International Journal of cross cultural management*, 1(1), 11-17.
- Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context. *Online readings in psychology and culture*, 2(1), 2307-0919.

Hofstede, G., & Bond, M. H. (1988). The Confucius connection: From cultural roots to economic growth. *Organizational dynamics*, 16(4), 5-21.

[https://doi.org/10.1016/0090-2616\(88\)90009-5](https://doi.org/10.1016/0090-2616(88)90009-5)

Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and organizations: Software of the mind* (Vol. 2). New York: Mcgraw-hill.

Jafari, J. (2002). Tourism education and training models-getting to the core of destination planning and management. *Tourism education and training models-getting to the core of destination planning and management.*, (5), 29-34.

Jin Yoon, H., Nusair, K., Parsa, H. G., & Naipaul, S. (2010). Price formats, discounts, and consumers' perceptions: A comparison between hospitality and non-hospitality industries. *Journal of Foodservice Business Research*, 13(1), 51-65.

<https://doi.org/10.1177/0047287505282951>

Karl, M., Reintinger, C., & Schmude, J. (2015). Reject or select: Mapping destination choice. *Annals of Tourism Research*, 54, 48-64.

<https://doi.org/10.1016/j.annals.2015.06.003>

Kim, J. O., Forsythe, S., Gu, Q., & Jae Moon, S. (2002). Crosscultural consumer values, needs and purchase behavior. *Journal of Consumer Marketing*, 19(6), 481–502.

Kim, S., Im, H. H., & King, B. E. (2015). Muslim travelers in Asia: The destination preferences and brand perceptions of Malaysian tourists. *Journal of Vacation Marketing*, 21(1), 3-21. <https://doi.org/10.1177/1356766714549648>

Korstanje, M. E. (2009). Re-visiting risk perception theory in the context of travel. *e-Review of Tourism Research*, 7(4), 68–81.

Kozak, M., Crotts, J. C., & Law, R. (2007). The impact of the perception of risk on international travelers. *International Journal of Tourism Research*, 9, 233-242.

<https://doi.org/10.1002/jtr.607>.

- Larsen, S., Brun, W., øgaard, T., & Selstad, L. (2011). Effects of sudden and dramatic events on travel desire and risk judgments. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 11(3), 268-285. <https://doi.org/10.1080/15022250.2011.593360>
- Laver, S. M., Wetzels, J., & Behrens, R. H. (2001). Knowledge of malaria, risk perception, and compliance with prophylaxis and personal and environmental preventive measures in travelers exiting Zimbabwe from Harare and Victoria Falls International airport. *Journal of Travel Medicine*, 8(6), 298-303.
- Le, T. H., & Arcodia, C. (2018). Percepciones de riesgo en cruceros entre los jóvenes: Conceptos, enfoques y direcciones. *International Journal of Hospitality Management*, 69, 102-112. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2017.09.016>.
- Lee, P. J., Hu, Y. H., & Lu, K. T. (2018). Assessing the helpfulness of online hotel reviews: A classification-based approach. *Telematics and Informatics*, 35(2), 436-445. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.01.001>
- Liu, X., Guo, J., Wan, Z. L., Liu, Y. Y., Ruan, Q. J., & Yang, X. Q. (2018). Wheat gluten-stabilized high internal phase emulsions as mayonnaise replacers. *Food Hydrocolloids*, 77, 168-175. <https://doi.org/10.1016/j.foodhyd.2017.09.032>
- Lu, A. C. C., Gursoy, D., & Lu, C. Y. R. (2016). Antecedents and outcomes of consumers' confusion in the online tourism domain. *Annals of Tourism Research*, 57, 76-93. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2015.11.020>
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.) New York: Harper and Row.
- Massidda, C., & Mattana, P. (2013). A SVECM analysis of the relationship between international tourism arrivals, GDP and trade in Italy. *Journal of Travel Research*, 52(1), 93-105. <https://doi.org/10.1177/0047287512457262>
- Miller, J., Snyder, G., Antoniou, D., Bitar, E., Garrett, C., Alcocer-Loredo, F., ... & Norman, G. (2018). Hofstede's 6 dimension comparison of the United Kingdom,

China, Columbia, Chile, Canada & the UAE. Copyright 2018. *Institute for Global Business Research, Nashville, TN, USA*, 149.

- Milman, A., & Pizam, A. (1995). The role of awareness and familiarity with a destination: The central Florida case. *Journal of travel research*, 33(3), 21-27. <https://doi.org/10.1177/004728759503300304>
- Mitchell, V. & Vassos, V. (1997) Perceived risk and risk reduction in holiday purchases: A cross-cultural and gender analysis, *Journal of Euro-Marketing*, 6(3), pp. 47–79.
- Mowen, J., y Minor, M. (1998). Consumer behavior. Englewood Cliffs, NJ: *Prentice Hall*.
- Neumayer, M. (2011). Safety and security in tourism. Modul Vienna University.
- Ogden, H., & Cheng, S. (2011). Cultural dimensions and materialism: *Comparing Canada and China. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 23(4), 431-447. <https://doi.org/10.1108/13555851111165011>
- Park, K., & Reisinger, Y. (2010). Differences in the perceived influence of natural disasters and travel risk on international travel. *Tourism Geographies*, 12(1), 1-24. <https://doi.org/10.1080/14616680903493621>
- Perpiña, L., Camprubí, R., & Prats, L. (2019). Destination Image Versus Risk Perception. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 43(1). <https://doi.org/10.1177/1096348017704497>
- Pizam, A., & Mansfeld, Y. (1996). *Tourism, crime and international security issues*. Chichester: Wiley.
- Radu, M. (2002). Terrorism after the cold war: Trends and challenges. *Orbis*, 46(2), 275–287.

- Rajh, E., Budak, J., & Anić, I. D. (2016). Hofstede's Culture Value Survey in Croatia: Examining Regional Differences. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 25(3), 309-327. doi:10.5559/di.25.3.02
- Reisinger, Y., & Mavondo, F. (2005). Travel anxiety and intentions to travel internationally: implications of travel risk perception. *Journal of Travel Research*, 43(3), 212-225. doi: 10.1177/0047287504272017
- Reisinger, Y., & Mavondo, F. (2006). Cultural differences in travel risk perception. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 20, 13-31. doi:10.1300/J073v20n01_02
- Richardson, B. (1994). Crisis Management and Management Strategy-Time to "Loop the Loop"? *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 3(3), 59-80. <https://doi.org/10.1108/09653569410795632>
- Rodda, J. (1999). The natural of hazards. *Natural Disaster Management; Ingleton, J., Ed.; Tudor Rose Holdings Ltd.: Leicester, UK.*
- Rosselló, J., Becken, S., & Santana-Gallego, M. (2020). The effects of natural disasters on international tourism: A global analysis. *Tourism management*, 79, 104080. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2020.104080>
- Sanders, D., Laing, J., & Frost, W. (2015). Exploring the role and importance of post-disaster events in rural communities. *Journal of rural studies*, 41, 82-94. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2015.08.001>
- Schiffman, L. G., Kanuk, L. L., & Wisenblit, J. (2000). *Consumer Behavior*. Upper Saddle River. *J: Prentice Hall.*
- Seabra, C., Dolnicar, S., Abrantes, J. L., & Kastenholtz, E. (2013). Heterogeneity in risk and safety perceptions of international tourists. *Tourism Management*, 36, 502-510. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.09.008>

- Seddighi, H., Nuttall, M. & Theocharous, A. (2001) Does cultural background of tourists influence the destination choice? An empirical study with special reference to political instability, *Tourism Management*, 22(2), pp. 181–191.
[https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(00\)00046-7](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(00)00046-7)
- Shin, Y.-S. (2005). Safety, security and peace tourism: The case of the DMZ area. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 10(4), 411-426. doi:
10.1080/10941660500363777
- Silva, O., Reis, H., & Correia, A. (2010). The moderator effect of risk on travel decision making. *International Journal of Tourism Policy*, 3(4), 332-347.
<https://doi.org/10.1504/IJTP.2010.040392>
- Sjöberg, L., Moen, B. E., & Rundmo, T. (2004). Explaining risk perception. An evaluation of the psychometric paradigm in risk perception research. *Rotunde publikasjoner Rotunde*, 84, 55-76.
- Slovic, P. (1987). Perception of risk. *Science*, 236(4799), 280-285.
<https://doi.org/10.1126/science.3563507>
- Sönmez, S. F., & Graefe, A. R. (1998a). Determining future travel behavior from past travel experience and perceptions of risk and safety. *Journal of Travel Research*, 37(2), 171–177.
- Teitler-Regev, S., Shahrabani, S., & Goziker, O. (2014). The effect of economic crises, epidemics and terrorism on tourism. *UTCC International Journal of Business and Economics*, 5(2), 19–32.
- Triandis, H. C., & Gelfand, M. J. (2012). A theory of individualism and collectivism.
<https://doi/10.4135/9781446249222.n51>
- Tsaur SH, Tzeng GH, Wang GC (1997) Evaluating tourist risks from fuzzy perspectives. *Ann Tour Res* 24(4):796–812. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(97\)00059-5](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(97)00059-5)

- Walters, R. J., Zoback, M. D., Baker, J. W., & Beroza, G. C. (2015). Characterizing and responding to seismic risk associated with earthquakes potentially triggered by fluid disposal and hydraulic fracturing. *Seismological Research Letters*, 86(4), 1110-1118. <https://doi.org/10.1785/0220150048>
- Weber, E. U., & Hsee, C. (1998). Cross-cultural differences in risk perception, but cross-cultural similarities in attitudes towards perceived risk. *Management science*, 44(9), 1205-1217. <https://doi.org/10.1287/mnsc.44.9.1205>
- Wells, M. B. (2020). Evaluating the Impacts of Hurricane Maria on the Residential Construction Industry in Puerto Rico and the Effectiveness of Reconstruction Efforts. Brigham Young University.
- Wolff, K., Larsen, S. & Øgaard, T. (2019). How to define and measure risk perceptions. *Annals of Tourism Research*, 79, 102759. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2019.102759>
- Woodside, A. G., Hsu, S. Y., & Marshall, R. (2011). General theory of cultures' consequences on international tourism behavior. *Journal of Business Research*, 64(8), 785-799. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2010.10.008>
- Yang, E. C. L., & Nair, V. (2014). Tourism at risk: A review of risk and perceived risk in tourism. *Asia-Pacific Journal of Innovation in Hospitality and Tourism (APJIHT)*, 3, 1-21. <https://doi.org/10.7603/s40930-014-0013-z>
- Zhang, Y., Qu, H., & Tavitiyaman, P. (2009). The determinants of the travel demand on international tourist arrivals to Thailand. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 14(1), 77-92. <https://doi.org/10.1080/10941660902728080>

7. Annexos

7.1 Qüestionari Google Forms

En aquest annex hi ha l'enquesta que s'ha realitzat per l'extracció de dades. En aquest mateix document es pot observar que el qüestionari es duplica, ja que s'ha dut a terme en castellà, per als hispanoparlants, i en xinès, per les persones d'origen xinès. D'aquesta manera, s'entén que la comprensió de les preguntes ha estat l'adequada per poder treure conclusions fiables.

7.2 Codebook del qüestionari

A continuació es presenten les diferents preguntes del qüestionari i com s'han traduït per tal de convertir-les en variables analitzables pel tractament de dades (Annex 7.3 "Tractament de dades"). Primer es presenta la pregunta que hi ha formulada al qüestionari, després, quina es la variable estudiada en cada cas, seguidament el nom de la variable codificat i utilitzat al programa estadístic Stata. A continuació es troba la descripció de quins criteris s'han pres com a referència per a la codificació, i per últim, la codificació que apareix en la primera fila de l'annex 7.3 "Tractament de dades", i que s'utilitzen a l'Stata per tal d'analitzar-les de manera correcta.

7.3 Tractament De Dades

En aquest annex es troben les dades de les 241 respostes obtingudes fins el durant tota la durada del desenvolupament d'aquest estudi, i que posteriorment han estat tractades per el ús en l'STATA. Les respostes es troben codificades (segons l'annex 7.2 "Codebook del qüestionari"), així com el nom de cada variable. Això ha permès que les dades recollides del qüestionari del Google Forms es pugui introduir al programa Stata de manera que les dades es poguessin treballar i analitzar.